

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет – Економіки бізнесу і контролю

Кафедра – Цифрових технологій фінансових операцій

Ступінь вищої освіти – другий (магістр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Діджитал-облік і контроль»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Організація і методика обліку та аудиту фінансових результатів в умовах цифровізації (на прикладі ТОВ «Профаудит»)»

ШИФР КРМ.ЦТФО.1.941-03.2.6

Здобувач(ка): _____ Яценко Н. Г.

Керівник: _____ д.е.н., проф. Ткачук Г. О.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від ”12“ грудня 2023 р., протокол № 7.

Завідувач кафедри

цифрових технологій фінансових операцій _____ Галина ТКАЧУК

Одеса – 2023 р.

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ
І МЕНЕДЖМЕНТУ ім.Г.Е.Вейнштейна

Факультет – Економіки бізнесу і контролю
Кафедра – Цифрових технологій фінансових операцій
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма – «Діджитал-облік і контроль»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри
цифрових технологій фінансових операцій

« ____ » _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
здобувачки

Яценко Наталі Григорівни

-
1. Тема роботи: «Організація і методика обліку та аудиту фінансових результатів в умовах цифровізації (на прикладі ТОВ «Проф-аудит»)»

Затверджена наказом від 08 грудня 2022 р. наказ № 941-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 8 грудня 2023 р.
3. Вихідні дані до роботи: Звітні дані про діяльність підприємства за 2021-2022 р.р.

-
4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра: Теоретичні основи обліку та аудиту об'єкту дослідження. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства за 2021-2022 роки. Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти організації та методики аудиту об'єкту дослідження на ньому. Висновки та пропозиції.

-
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **14 серпня 2023 р.**

Керівник _____ Ткачук Г. О.

Завдання прийняв до виконання _____ Яценко Н. Г.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	14.08.23 - 20.09.23	
2. <i>Організація та методика аудиту за напрямом дослідження. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства</i>	21.09.23 - 21.10.23	
3. <i>Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та</i>	22.10.23 - 28.11.23	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	29.11.23 - 8.12.23	

Здобувач-магістр _____ Яценко Н. Г.

Керівник роботи _____ Ткачук Г. О.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ. Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-магістр _____ Яценко Н. Г.

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Організація і методика обліку та аудиту фінансових результатів в умовах цифровізації (на прикладі ТОВ «Профаудит»)»

Про актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи свідчить складний фінансовий стан у всіх галузях економіки і значна кількість збиткових підприємств і організацій, а також зміни в системі організації бухгалтерського обліку та звітності, пов'язані із розвитком цифрових технологій сучасної економіки. Виходячи з цього, постає необхідність удосконалення існуючої практики обліку й аудиту фінансових результатів.

Метою даної кваліфікаційної роботи є розкриття методико-теоретичних положень, пов'язаних з організацією обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів діяльності підприємства та дослідження практики обліку та аудиту за об'єктом дослідження.

Перший розділ присвячений вивченню теоретичних засад формування фінансових результатів діяльності підприємства та організації їх обліково-аналітичного забезпечення.

У другому розділі наведено теоретичні та практичні аспекти організації та методики аудиту фінансових результатів, представлені результати аналізу фінансових результатів діяльності ТОВ «Профаудит».

Третій розділ розкриває особливості практики бухгалтерського обліку фінансових результатів на прикладі підприємства.

За результатами досліджень зроблено висновки та пропозиції щодо вдосконалення організації та методики обліку та аудиту на підприємстві.

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини – 95 с.

таблиць – 33

рисунків – 13

додатків - 2

ЗМІСТ

	с.
ВСТУП	5
1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Основні теоретичні положення та класифікація фінансових результатів діяльності	9
1.2. Загальна схема розрахунку фінансових результатів	16
1.3 Організація обліку фінансових результатів діяльності	23
1.4. Податковий облік фінансових результатів	29
Висновки до першого розділу	31
2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ	33
2.1 Загальні положення організації аудиту фінансових результатів	33
2.2. Знайомство з бізнесом підприємства	41
2.3. Методика аудиту фінансових результатів	47
2.4. Аналіз фінансового стану підприємства та його фінансових результатів в процесі аудиторської перевірки	54
2.5. Узагальнення результатів аудиторської перевірки	62
Висновки до другого розділу	64
3. СТАН БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	66
3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві	66
3.2. Облік витрат на підприємстві	71
3.3. Облік доходів на підприємстві	75
3.4. Облік фінансових результатів	79
3.5. Методика укладання Звіту про фінансові результату	80
3.6. Особливості застосування цифрових технологій в системі бухгалтерського обліку	86
Висновки до третього розділу	91
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96
ДОДАТКИ	

ВСТУП

За умов воєнного стану та пандемії COVID-19 в Україні загострилася необхідність нарощування обсягів виробництва й товарообігу і підвищення ефективності промислового виробництва на основі новітніх технологій і методів господарювання з залученням висококваліфікованих фахівців.

Про актуальність обраної нами теми кваліфікаційної роботи свідчить складний фінансовий стан у всіх галузях економіки і значна кількість збиткових підприємств і організацій, а також зміни в системі організації бухгалтерського обліку та звітності, пов'язані із розвитком цифрових технологій сучасної економіки. Виходячи з цього, постає необхідність удосконалення існуючої методики обліку й аудиту фінансових результатів.

Актуальність теми обліку і контролю результатів діяльності також можна пояснити тим, що відповідно до чинного законодавства фінансовий облік передбачає обов'язкові процедури збору й обробки інформації, яка стосується перебігу процесів отримання доходу і визначенням фінансового результату, виявленням позитивних і негативних відхилень від поставлених цілей, передбачуваних планів діяльності. Ця інформація дозволяє своєчасно приймати рішення щодо недопущення негативних змін чи щодо їх нейтралізації. При правильній організації вона стає найважливішим засобом матеріального стимулювання, зростання рентабельності і подальшого розвитку підприємства, соціального стану його працівників.

Процес переходу економіки України на ринкові відносини відбувається у складних умовах спаду виробництва та інфляції, за яких ринок вимагає швидкого реагування на зміну політичної та епідеміологічної ситуації, підтримку сталості фінансового стану. Щоб вижити і працювати в такому середовищі керівники повинні бути кваліфікованими аналітиками, добре читати інформацію, надану бухгалтерським обліком, мати навички стратегічного планування, аналізу, вміти використовувати отриманий досвід для втілення обраної мети в житті.

Дослідження проблеми фінансових результатів в період економічної кризи стає ще більш актуальним, оскільки від одержаного підприємством прибутку залежить рівень оплати праці працівників, динаміка надходження коштів до бюджетів різних рівнів, насиченість ринку відповідною продукцією в міру її потреби тощо.

Облік фінансових результатів є однією з важливих ділянок роботи бухгалтера. Він формує інформацію щодо доходів і витрат підприємства за їх видами, передбачає нарахування і перерахування податків, які надходять у державний бюджет України.

Про актуальність теми фінансових результатів, а також методики їхнього обліку свідчить рівень розгляду цієї категорії в наукових працях. Серед видатних вчених, які зробили вагомий внесок у розвиток теорії доходів і результатів діяльності та їх бухгалтерського обліку на різних історичних етапах, такі, як Л. Флорі, Д. Манчіні, Ф. Ескобар, Ф. Марчі, Д. Чербоні, Ф. Беста, А. Пльбо, Е. Лете, І. Ф. Шера, Г. Сімона, Е. Шмаленбах, Л. І. Гомберг, Є. Є. Сіверс та інші.

Значний внесок зробили також українські вчені О. С. Бородкін, Н. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, А. М. Герасимович, С. Ф. Голов, С. В. Івахненко, Г. Г. Кірейцев, М. В. Кужельний, В. Г. Лінник, П. П. Німчинов, В. В. Сопко, Ю. І. Осадчий, М. Г. Чумаченко.

Проте, досі не вирішеним залишається уточнення сутності поняття «фінансові результати», а також виявлення чинників, що негативно на них впливають в умовах економічної кризи.

Метою кваліфікаційної роботи є розкриття змісту економічних понять фінансових результатів, їх формування в умовах ринкової економіки як з теоретичної, так і з практичної точки зору, дослідження методики обліку і аудиту фінансових результатів діяльності виробничого підприємства.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

1. Дослідити основні теоретико-методичні аспекти визначення фінансових результатів діяльності сучасного підприємства.

2. Розглянути організацію обліку та порядок документального оформлення операцій з визначення фінансових результатів на підприємстві.

3. Ознайомитись зі станом бухгалтерського обліку фінансових результатів на досліджуваному підприємстві.

4. Дослідити методику укладання звіту про фінансові результати.

5. Розглянути питання, пов'язані з економічним аналізом фінансових результатів і рентабельності підприємства, виявити шляхи підвищення його господарської діяльності.

6. Дослідити теоретико-практичні аспекти організації та методики аудиту фінансових результатів діяльності підприємства.

7. Сформувати висновки і пропозиції по даному дослідженню.

Об'єкт дослідження – результати діяльності підприємства ТОВ «Профгаудит».

Предметом дослідження є питання удосконалення методики обліку та аудиту результатів підприємства.

Джерелами інформації для проведення дослідження є нормативно-правові та методичні матеріали х організації бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та аудиту, інші літературні джерела інформації за вказаним напрямком, інтернет-ресурси, дані бухгалтерської і оперативної звітності, реєстри синтетичного й аналітичного обліку підприємства, матеріали аудиторської перевірки тощо.

Теоретичною і методологічною основою дослідження є чинне законодавство України, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, План рахунків та Інструкція про його застосування, інші нормативні акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України.

Наукова новизна одержаних результатів проведеного дослідження полягає у тому, що *отримало подальший розвиток*:

- підходи до організації ефективної системи обліку та аудиту фінансових результатів, а саме узагальнено інформацію щодо застосування показників фі-

нансових результатів діяльності для оцінки рівня фінансово-економічної безпеки підприємства;

- підходи до організації облікової системи підприємства через застосування заходів підвищення кваліфікації облікового персоналу.

Практичне значення одержаних результатів кваліфікаційного дослідження полягає в тому, що розроблені в роботі рекомендації та пропозиції, спрямовані на вдосконалення методики бухгалтерського обліку і аудиту фінансових результатів, можуть бути впроваджені в господарську діяльність підприємства. Аналіз фінансових показників, аудит їх достовірності та дослідження підходів щодо методології обліку виконано на прикладі ТОВ «Профаудит».

Кваліфікаційна робота є самостійною, завершеною роботою автора. У роботі викладено авторський підхід до удосконалення діючої обліково-аналітичної системи підприємства.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи.

Основні результати дослідження, висновки і пропозиції кваліфікаційної роботи доповідались, обговорювались й одержали схвалення на Науковій конференції здобувачів вищої освіти (м. Одеса, ОНТУ. 28-30 березня 2023 р., Проблемні аспекти методики обліку фінансових результатів в умовах електронного документообігу) та XI Міжнародній науково-практичній конференції «Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття» (17-18 жовтня 2023р., ОНТУ. Тема доповіді: Урядова підтримка розвитку малого та середнього бізнесу в умовах воєнного стану). Опубліковано тези конференції.

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Основні теоретичні положення та класифікація фінансових результатів діяльності

Відповідно до закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» бухгалтерський облік - процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [1]. Одними із основних об'єктів бухгалтерського обліку є доходи, витрати та фінансові результати. Саме тому в системі діючого законодавства так багато уваги приділяється питанням методичного забезпечення обліку, аналізу та контролю результатів діяльності.

В економічній теорії у різні періоди розвитку країни категорія прибутку була об'єктом особливого вивчення. Однак до теперішнього часу в економічній літературі не існує єдності у позиції щодо сутності даної категорії, її походження і функцій.

Прибуток як економічна категорія відображає кінцеву грошову оцінку виробничої та фінансової діяльності та є найважливішим показником фінансових результатів підприємницьких структур, їх фінансового стану. Він інформує про необхідність заходів щодо зменшення собівартості продукції, нарощування обсягів виробництва й реалізації, розширення асортименту товарів, доцільність змін у ціновій політиці. Прибуток є визначальним критерієм ефективності господарювання.

Таким чином, *прибуток* – це позитивна форма фінансових результатів, яка є рушійною силою, метою підприємницької діяльності та показником її ефективності. Він визначається як перевищення суми доходів над сумою витрат, які були понесені для отримання цих доходів. Якщо ж, навпаки, витрати перевищують отримані доходи, результатом діяльності є збиток. Тобто фінансовий результат є більш широким поняттям, ніж просто прибуток.

Господарський кодекс України (ст. 142) трактує наступне визначення: «прибуток (дохід) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань» [2].

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). «Подання фінансової звітності» (розд. Визначення) від 01.01.2012 визначає прибуток або збиток як загальний дохід за вирахуванням витрат за винятком компонентів іншого сукупного прибутку [3].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(с)БО)1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 говорить про прибуток як про суму, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [4].

Відповідно до Методичних рекомендацій по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій (Додаток, Розд. 8) N 759/10/20-2117 «прибуток - це кінцевий результат діяльності підприємства, який характеризує абсолютну ефективність його роботи» [5].

За Податковим кодексом України прибуток «визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень цього Кодексу [6].

В табл. 1.1 представлено підходи різні з авторів до визначення терміну «фінансові результати».

Таблиця 1.1 – Визначення терміну «фінансовий результат» вітчизняними науковцями*

Автор	Визначення терміну «фінансовий результат»
Бутинець Ф.Ф. [7], Голов С.Ф. [8], Пушкар М.С. [8]	Прибуток або збиток підприємства. Співставлення доходів та витрат у звітності підприємства
Тимошенко О.В., Кондраков Н.П. Дубровіна Т. А. [10]	Приріст або зменшення вартості власного капіталу

Продовження табл. 1	
Скасюк Р.В. [11]	Кількісний та якісний показник результативності господарської діяльності підприємства
Загородній А.Г. [12], Сопко В.В. [13], Опарін В.М.	Різниця між доходами та витратами підприємства за конкретний період часу
Ткаченко Н.М. [14]	Доходи підприємства за вирахуванням витрат
Вороніна О. О. [15]	Якісна характеристика фінансово-господарської діяльності, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства
Худолій Л. М. [16]	Зіставлення доходів і витрат, регламентованих податковим законодавством
Мочерний А.Д., Пипко В. А. [17]	Грошова форма результатів господарських операцій, виражена у прибутках та збитках

*Систематизовано за даними джерел [7-17]

Аналіз джерел показує наявність трьох підходів до визначення поняття «фінансові результати»:

- 1) як підсумки (результат) діяльності підприємства,
- 2) як прибуток (збиток) підприємства,
- 3) як приріст (зменшення) капіталу.

Фінансові результати класифікуються за такими (рис. 1.1): за періодом формування, за відповідальністю, за змістом, за групами доходів, за видами діяльності, за методикою розрахунку прибутку, за способом використання, за джерелом формування, за характером використання, за рівнем формування.

В системі фінансової звітності формується чистий фінансовий результат (прибуток або збиток) (форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» [4].

Чистий прибуток формується поступово протягом фінансово-господарського року від усіх видів діяльності та включає:

- чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт послуг);
- валовий прибуток (збиток);
- фінансові результати від операційної діяльності;
- фінансові результати до оподаткування;
- фінансові результати від звичайної діяльності;
- чистий фінансовий результат (прибуток або збиток).

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
1.За періодом формування	2.За відповідальністю	3.За змістом	4.За групами доходів
- минулий (попередній)	- плановий	- економічний	- цільові
=звітний	- недоотриманий	- бухгалтерський	- нейтральні
=майбутній	-надлишковий	- податковий	- додаткові
5.За видами діяльності	6.За методикою розрахунку прибутку	7.За способом використання	8.За джерелом формування
- від основної діяльності	- валовий	- позитивний	- від реалізації
- від операційної діяльності	- чистий	- негативний	- від володіння активів
- від інвестиційної діяльності	-маржинальний	- нульовий	- від зміни цін
- від іншої діяльності	- загальний		
- від фінансової діяльності	- сукупний	9.За характером використання	10.За рівнем формування
- від надзвичайних подій		- розподілений	з-за центрами відповідальності
		- нерозподілений	

Рис.1.1 - Класифікація фінансових результатів за різними ознаками [18]

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів, знижок тощо. Різниця між чистим доходом і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) називається *валовим прибутком (збитком)*.

Фінансовий результат від операційної діяльності визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат.

Фінансовий результат до оподаткування це алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових й інших доходів, фінансових й інших витрат, витрат та доходів від надзвичайних подій (стихійного лиха, пожежі, техногенних аварій тощо).

Чистий фінансовий результат визначається як різниця між прибутком до оподаткування та сумою податку на прибуток.

НП(с)БО 1 введено нове поняття «сукупний дохід».

Сукупний дохід - зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками) [4].

Відповідно до форми Звіту про фінансові результати – це сума чистого фінансового результату та змін у власному капіталі.

До таких змін віднесено:

- дооцінку (уцінку) необоротних активів;
- дооцінку (уцінку) фінансових інструментів;
- накопичені курсові різниці (наприклад, за фінансовими інвестиції у господарські одиниці за межами України)
- частку іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств;
- інший сукупний дохід, який включає решту змін у власному капіталі підприємства, не розглянутих вище (доходи і витрати, не відображені у розділі І звіту про фінансові результати). Наприклад, вартість безоплатно отриманих від інших осіб необоротних активів або за договором оренди ЦМК.

Треба вказати на важливу роль фінансових результатів діяльності в системі інформаційного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства (рис.1.2).

Метою забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства є досягнення найвищої ефективності та стабільності його функціонування і створення передумов для подальшого розвитку шляхом своєчасного виявлення та запобігання зовнішнім і внутрішнім небезпекам і загрозам. До внутрішніх загроз відносяться збитковість діяльності, втрата платоспроможності, фінансова нестабільність тощо.

Саме тому серед умов забезпечення ФЕБ є забезпечення належного рівня фінансово-економічної ефективності господарської діяльності та підвищення фінансової стійкості, рентабельності та платоспроможності.

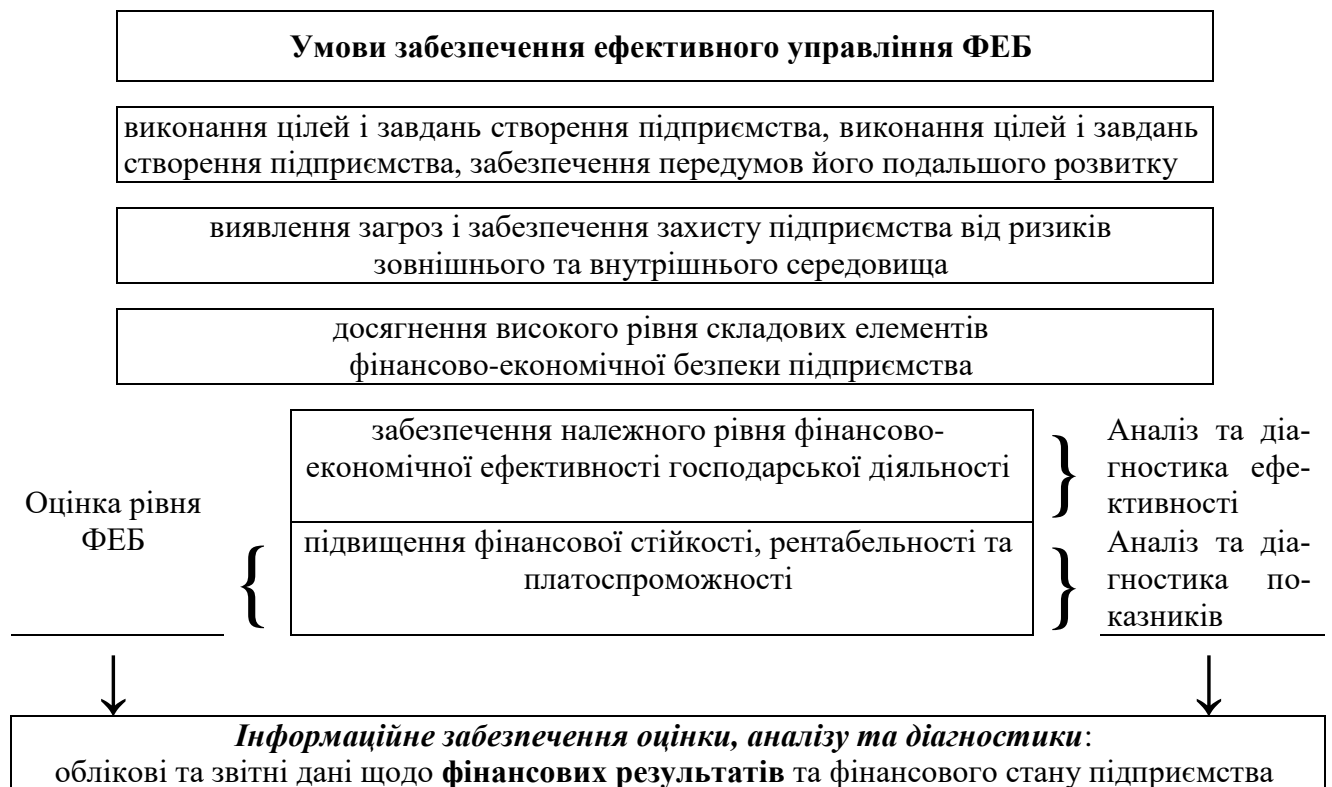

Рис. 1.2 - Фінансові результати в системі інформаційного забезпечення управління ФЕБ [19]

Дієвими інструментами забезпечення останніх є аналіз, діагностика та оцінка результатів діяльності, фінансового стану та рівня фінансово-економічної безпеки. Фінансові результати діяльності суттєво впливають на показники фінансової стійкості, платоспроможності, рентабельності тощо.

Фінансовий результат у вигляді прибутку або збитку періоду або залишку нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), як показано в табл. 1.2, використовується при розрахунку показників оцінки рівня ФЕБ.

Таблиця 1.2 – Показники фінансових результатів в системі оцінки рівня фінансово-економічної безпеки підприємства [20]

Індикатор стану ФЕБ	Алгоритм розрахунку	Показник фінансових результатів в алгоритмі розрахунку
Коефіцієнт покриття	Обігові кошти / короткострокові зобов'язання	немає
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / валюта балансу	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) у власному капіталі та валюті балансу

Продовження табл. 1.2		
Рівень фінансового левериджу	Довгострокові зобов'язання / власний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) у власному капіталі
Коефіцієнт забезпеченості відсотків до сплати	Прибуток до сплати відсотків і податків / відсотки до сплати	Прибуток (збиток) до оподаткування
Рентабельність активів	Чистий прибуток / валюта балансу	Чистий прибуток (збиток) Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) у валюті балансу
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / власний капітал	Чистий прибуток (збиток) Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) у власному капіталі
Середньозважена вартість капіталу (WACC)	$WACC = (E / K) * y + (D / K) * b (1 - X_c)$, де $K = E + D$ К – обсяг інвестованого капіталу; D – обсяг позикових коштів; E – обсяг власного капіталу; y – необхідна або очікувана прибутковість від власного капіталу; b – необхідна або очікувана прибутковість від позикових коштів; X _c – ставка податку на прибуток	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) у власному та інвестованому капіталі
Темпи зростання прибутку, реалізації продукції, активів	Темпи росту прибутку > темпи росту реалізації продукції > темпи росту активів	Чистий прибуток (збиток)

Як показує табл. 1.2 більшість індикаторів оцінки стану та рівня фінансово-економічної безпеки, розраховуються на підставі показників фінансових результатів, які відображені в формах фінансової звітності [21]:

- чистий фінансовий результат (прибуток, збиток) – форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід);
- фінансовий результат до оподаткування (прибуток, збиток) – форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»;
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток) - форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Таким чином, достовірність оцінки фінансового результату забезпечує реальну оцінку рівня фінансово-економічної безпеки підприємства, що ще раз підтверджує актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

1.2. Загальна схема розрахунку фінансових результатів

Для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були понесені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності у момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів. Порядок визначення фінансового результату за звітний період показано на рис.1.3.

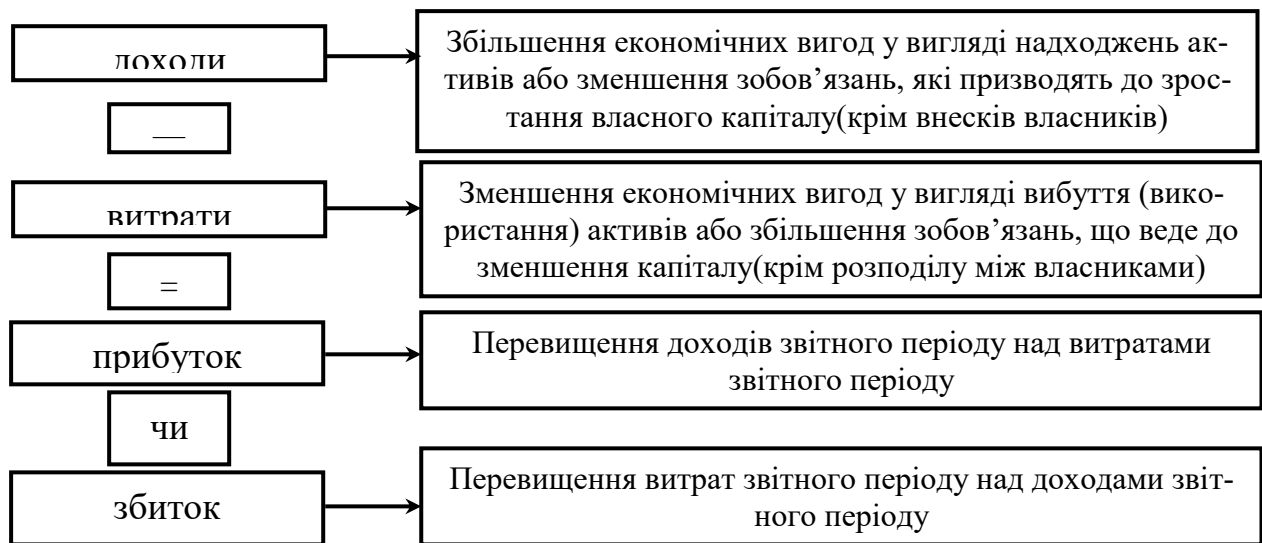

Рис. 1.3 - Порядок визначення фінансового результату за звітний період [7]

Суттєвою ознакою класифікації доходів, витрат та фінансових результатів є вид діяльності, від якої отримано дохід.

Під *звичайною діяльністю* розуміють будь-яку діяльність підприємства (або операції, які її забезпечують чи виникають внаслідок здійснення такої діяльності). Звичайна діяльність поділяється на операційну та не операційну (фінансову й інвестиційну).

Операційна діяльність це основна статутна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю.

Основна діяльність це здійснення операцій, пов'язаних із виробництвом або реалізацією продукції (товарів, послуг), що є визначальною метою створен-

ня підприємства та забезпечує основну частку його доходу. Зазначені доходи розрізняють за функціями: виробництво, управління, збут.

Інвестиційна діяльність це операції придбання і реалізації тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою еквівалентів грошових коштів.

Фінансова діяльність це діяльність, яка призводить до зміни розміру та складу власного й позикового капіталу підприємства.

Надзвичайна діяльність це подія або операція, яка чітко відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона буде повторюватися періодично або в кожному наступному звітному періоді. До надзвичайних подій відносяться: стихійне лихо, пожежа, техногенні аварії тощо. Планом рахунків передбачено окремі рахунки для обліку доходів і фінансових результатів у розрізі видів діяльності. На даний момент результати надзвичайної діяльності в обліку не відображаються окремо, а включаються до складу інших доходів і витрат.

Відповідно до П(С)БО 15 «Дохід» доходом є надходженням економічних вигод, які виникають у результаті діяльності підприємства у вигляді виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), гонорарів, відсотків, дивідендів тощо [22]. В бухгалтерському обліку дохід відображається у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, яке веде до зростання власного капіталу.

Доходи від господарської діяльності класифікуються в бухгалтерському обліку і фінансової звітності за видами діяльності так, як наведено на рис.1.4.

У бухгалтерському обліку для відображення у Звіті про фінансові результати доходи класифікуються за наступними групами: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; доходи від участі в капіталі; фінансові доходи; інші доходи.

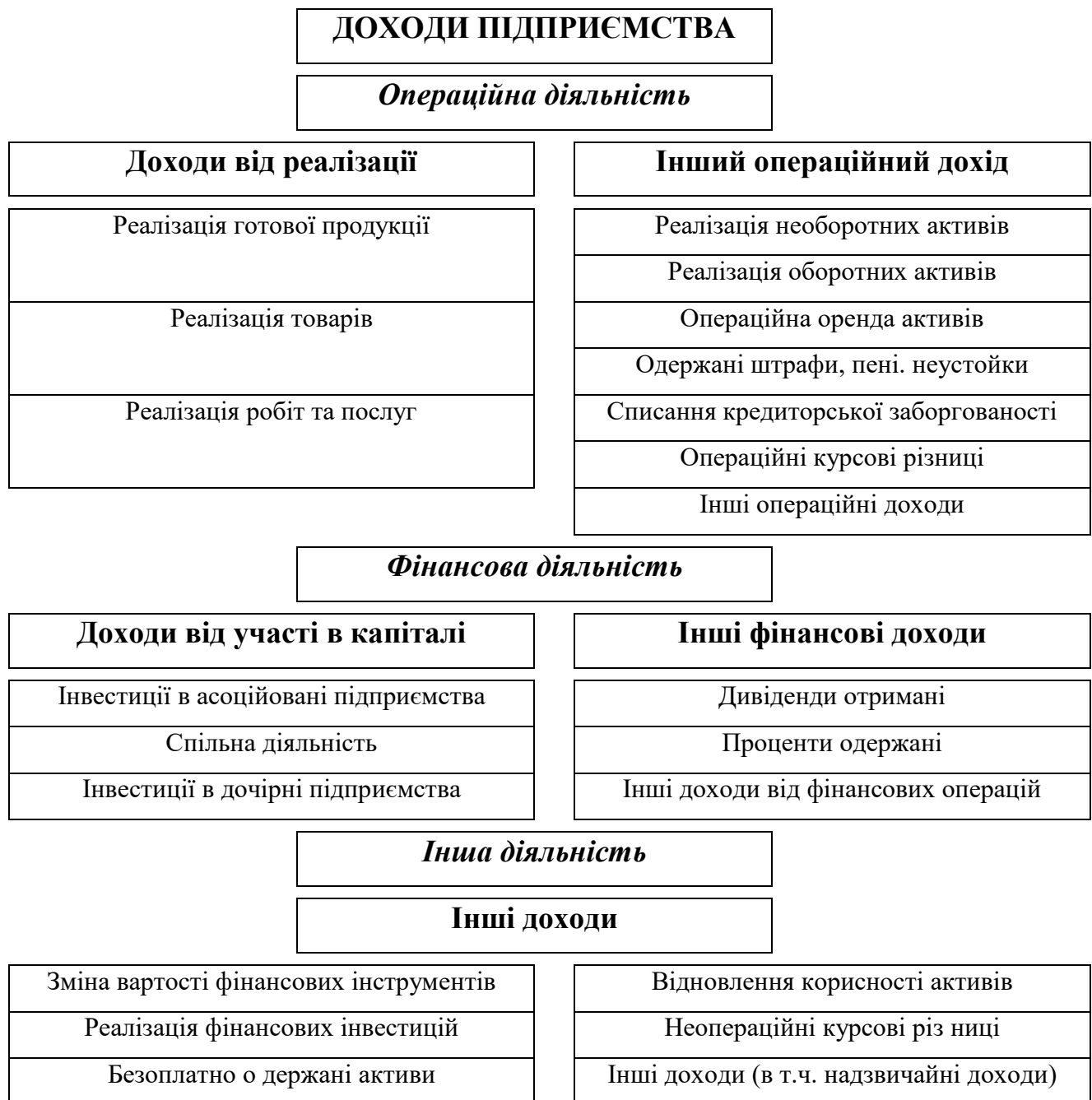

Рис.1.4 – Класифікація доходів за видами діяльності*

**Узагальнено за [21]*

Доходи від реалізації продукції, товарів (робіт, послуг) та інших активів визначаються в разі наявності всіх наведених нижче умов: покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив); підприємство не здійснює надалі управління та контролю за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами); сума доходу (виручки) може бути достовірно визначена; є впевненість, що в результаті операції відбудеться збі-

льшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [23]. Витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Класифікація витрат наведена на рис.1.5.

Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені.

Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

Операційні витрати – витрати, пов'язані з операційною діяльністю. Вони є витратами звітного періоду і включаються до Звіту про фінансові результати. До них належать

Витрати основної операційної діяльності – це матеріальні витрати, амортизаційні відрахування, витрат на оплату праці та відрахування на соціальні заходи.

Адміністративні витрати – загальногосподарські витрати, що спрямовуються на обслуговування та управління підприємством.

До них належать: загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати та ін.); витрати на службові відрядження та утримання апарату управління підприємством й іншого загальногосподарського персоналу; витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення; винагороди за професійні послуги; витрати на зв'язок; амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання; витрати на врегулювання спорів у судових органах; податки, збори та інші передбачені законодавством

обов'язкові платежі; плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків; інші витрати загальногосподарського призначення.

Рис.1.5 – Класифікація витрат за видами діяльності*

**Узагальнено за [21]*

Витрати на збут – витрати, пов'язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг). До них відносять: витрати пакувальних матеріалів для затарювання готової продукції; витрати на ремонт тари; оплату праці та комісійні винагороди продавцям, торговим агентам і працівникам підрозділів, що забезпечують збут; витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг); витрати на передпродажну підготовку товарів; витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом; витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних із збутом продукції, товарів, робіт, послуг; витрати на транспортування, перевалку й страхування продукції (товарів), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів) згідно з умовами договору (базис) поставки; витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування та ін.

Інші операційні витрати: витрати на дослідження й розробки; собівартість реалізованої іноземної валюти, що визначається перерахуванням іноземної валюти на грошову одиницю України за курсом НБУ на дату продажу іноземної валюти, плюс витрати, пов'язані з продажем іноземної валюти; собівартість реалізованих виробничих запасів, яка для цілей бухгалтерського обліку складається з їхньої облікової вартості та витрат, пов'язаних з їхньою реалізацією; сума безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів; втрати від операційної курсової різниці; втрати від знецінення запасів; нестачі та втрати від псування цінностей; визнані штрафи, пені, неустойки; витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення; інші витрати операційної діяльності.

На рис.1.6 представлено загальна послідовність розрахунку чистого фінансового результату, виходячи із даних про доходи та витрати підприємства.

Фінансові витрати – це витрати, пов'язані із обслуговуванням позикового капіталу – коштів, які на умовах платності й повернення залучає підприємство для забезпечення певних заходів і виконання зобов'язань. Відповідно до П(С)БО 31 «Фінансові витрати» фінансові витрати визнаються витратами того звітного періоду, в якому вони нараховані (виникли), крім випадку, коли облі-

кова політика підприємства передбачає включення фінансових витрат до первісної вартості кваліфікаційного активу.

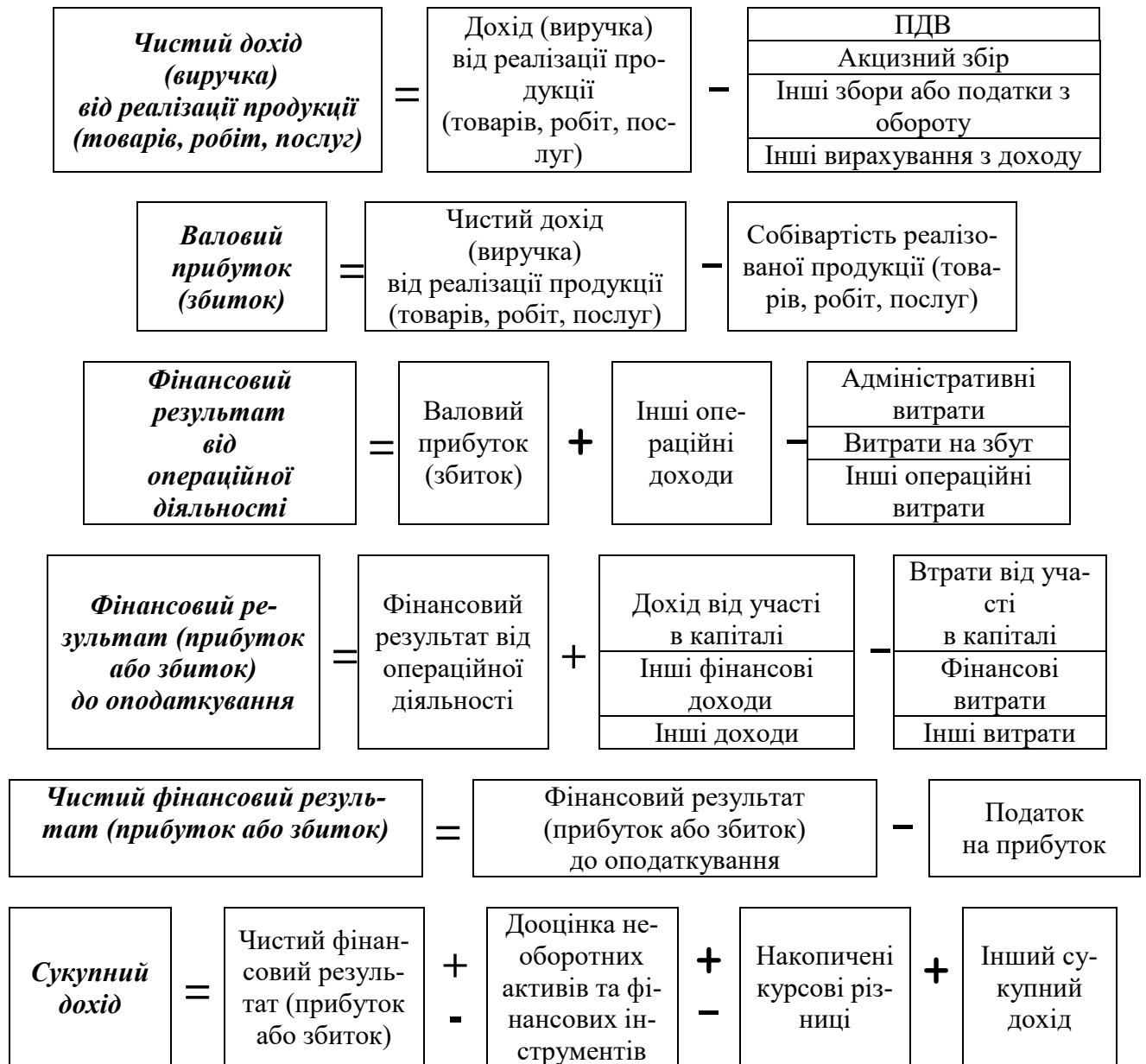

Рис. 1.6 - Процес розрахунку чистого прибутку (збитку) звітної періоду*

**Узагальнено за [21]*

Фінансовий результат до оподаткування розраховується зменшенням суми нарахованих доходів звітної періоду на часу витрат діяльності.

Чистий фінансовий результат (прибуток або збиток) розраховується вирахуванням із суми фінансового результату до оподаткування суми нарахова-

ного податку на прибуток. Визнання суми податку регулюється П(с)БО 17 «Податок на прибуток» [24].

1.3. Організація обліку фінансових результатів діяльності

Узагальнення інформації про фінансові результати від звичайної діяльності підприємства відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій здійснюється на рахунку 79 «Фінансові результати» [25].

Рахунок 79 має субрахунки: 791 «Результат операційної діяльності», 792 «Результат фінансових операцій», 793 «Результат від іншої звичайної діяльності» (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 - Субрахунки до рахунку 79 «Фінансові результати» [25]

№ рах.	Назва субрахунку	Характеристика
791	Результат операційної діяльності	Визначається прибуток (збиток) від операційної діяльності підприємства. За кредитом субрахунку відображається в порядку закриття рахунків сума доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг та від іншої операційної діяльності (рахунки 70 «Доходи від реалізації», 71 «Інший операційний дохід»), за дебетом - сума в порядку закриття рахунків обліку собівартості реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат (90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності»)
792	Результат фінансових операцій	Визначається прибуток (збиток) від фінансових операцій. За кредитом субрахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів, за дебетом - списання фінансові, витрат з рахунків 95 «Фінансові витрати» та 96 «Втрати від участі в капіталі»
793	Результат іншої звичайної діяльності	Визначається прибуток (збиток) від іншої звичайної діяльності підприємства. За кредитом рахунку; відображається списання сум в порядку закриття рахунків обліку доходів від інвестиційної та іншої звичайної діяльності підприємства, за дебетом - списання витрат з рахунку 97 «Інші витрати»

На підприємстві бухгалтерський облік фінансових результатів організовується так, як показано на рис. 1.6:

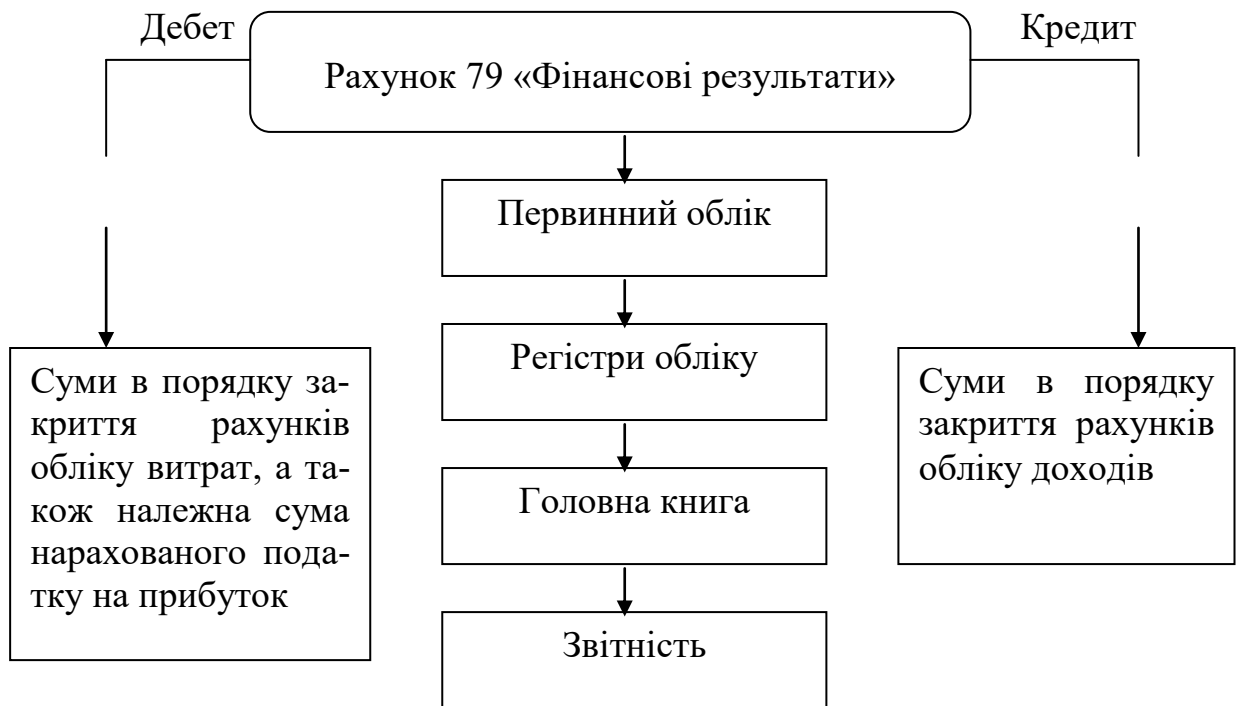

Рис. 1.7 - Схема організації бухгалтерського обліку фінансових результатів [26]

- за кредитом рахунку 79 «Фінансові результати» відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів,

- за дебетом – суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, також належна сума нарахованого податку на прибуток.

Для узагальнення інформації про доходи від операційної, фінансової та іншої діяльності підприємства відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій призначені рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності» [25].

На рахунках класу 7 (№ 70, 71, 72, 73, 74, 75), крім рахунка, №76 «Страхові платежі», протягом звітного року, на дебеті щомісячно відображається належна сума непрямих податків, зборів (обов'язкових платежів), щорічне або щомісячне віднесення суми чистого доходу на рахунок №79 «Фінансові результати», на кредиті відображається сума загального доходу разом із сумою непрямих податків, зборів (обов'язкових платежів), ще включені до ціни продажу. На рахунок №76 «Страхові платежі» узагальнюється інформація про страхові платежі та

їх повернення страхувальникам із щомісячним віднесенням усієї різниці на суб-рахунок №703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

В загальному вигляді забезпечення синтетичного обліку фінансових результатів та взаємозв'язок між рахунками показано табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Фінансові результати в системі синтетичних рахунків*

Фінансові результати підприємства за видами діяльності на рахунках бухгалтерського обліку							
Види діяльності	Доходи		Витрати		Фінансовий результат		
Операційна діяльність	Рахунок 70	Доходи від реалізації	Рахунок 90	Собівартість реалізації	Рахунок 791	Результат операційної діяльності	
			Рахунок 92	Адміністративні витрати			
	Рахунок 71	Інший операційний дохід	Рахунок 93	Витрати на збут			
			Рахунок 94	Інші операційні витрати			
Фінансова діяльність	Рахунок 73	Інші фінансові доходи	Рахунок 95	Фінансові витрати	Рахунок 792	Результат фінансових операцій	
	Рахунок 72	Дохід від участі в капіталі	Рахунок 96	Витрати від участі в капіталі			
Інша діяльність	Рахунок 74	Інші доходи	Рахунок 97	Інші витрати	Рахунок 793	Результат іншої діяльності	
Податок на прибуток			Рахунок 98	Податок на прибуток			
Фінансовий результат					Рахунок 44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	
		Рахунок 441 Прибуток нерозподілений					
		Рахунок 442 Непокриті збитки					
		Рахунок 443 Прибуток, використаний в звітному періоді					

*Систематизовано за даними [26]

Для узагальнення інформації про витрати підприємства від операційної, фінансової та іншої діяльності відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій призначені рахунки класу 9 «Витрати діяльності» [25].

На рахунках класу 9 (№ 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98), крім рахунка №91 «Загальновиробничі витрати», протягом звітного року, на дебеті щомісячно відображається нарахована сума відповідних витрат, на кредиті відображається

щомісячне віднесення суми загальних витрат на рахунок №79 «Фінансові результати», На рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» ведеться облік виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, ділянками, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й допоміжного виробництва, а також витрати на утримання та експлуатацію машин і устаткування із подальшим їх списанням на рахунок 23 «Виробництво».

На рахунку 98 відображаються суми нарахованого податку на прибуток (по дебету) та його списання на фінансовий результат (по кредиту).

Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», який має субрахунки:

- рахунок 441 «Прибуток нерозподілений»;
- рахунок 442 «Непокриті збитки»;
- рахунок 443 «Прибуток, використаний в звітному періоді».

На субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» визначається прибуток (збиток) від операційної діяльності підприємства. За кредитом субрахунку відображається сума доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг та від іншої операційної діяльності (рахунки 70, 71), за дебетом – собівартість реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат (рахунки 90, 92, 93, 94 (рис.1.8).

Рахунок 791 Результат операційної діяльності	
ВИТРАТИ	ДОХОДИ
Дебет	Кредит
901 «Собівартість реалізації готової продукції»	701 «Дохід від реалізації готової продукції»
902 «Собівартість реалізації товарів»	702 «Дохід від реалізації товарів»
903 «Собівартість реалізації послуг»	703 «Дохід від реалізації послуг»
92 «Адміністративні витрати»	704 «Інші вирахування з доходу»
93 «Витрати на збут»	
94 «Інші операційні витрати»	
Фінансовий результат	
442 «Непокриті збитки»	441 «Прибуток нерозподілений»

Рис.1.8 – Схема субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» [26]

Схему відображення в бухгалтерському обліку доходів, витрат фінансової діяльності підприємства та визначення фінансового результату, наведено на рис. 1.9.

Рахунок 792 Результат фінансових операцій	
ВИТРАТИ	ДОХОДИ
Дебет	Кредит
951 «Відсотки за кредит»	721 «Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства»
952 «Інші фінансові витрати»	722 «Дохід від спільної діяльності»
961 «Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства»	723 «Дохід від інвестицій в дочірні підприємства»
962 «Втрати від спільної діяльності»	731 «Дивіденди одержані»
963 «Втрати від інвестицій в дочірні підприємства»	732 «Відсотки одержані»
	733 «Інші доходи від фінансових операцій»
Фінансовий результат	
442 «Непокриті збитки»	441 « Прибуток нерозподілений»

Рис. 1.9 – Схема субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» [26]

На субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» визначається прибуток (збиток) від фінансових операцій підприємства. За кредитом субрахунку відображається дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи, за дебетом – списання фінансових витрат з рахунків 95 «Фінансові витрати» та 96 «Втрати від участі в капіталі».

Прибуток (збиток) від іншої діяльності підприємства визначається на субрахунку 793. За кредитом субрахунку 793» відображаються списання сум у порядку закриття рахунків обліку доходів від іншої звичайної діяльності підприємства, за дебетом - списання витрат з рахунка 97 «Інші витрати».

На субрахунку 793 «Результат від іншої звичайної діяльності» визначається прибуток (збиток) від іншої звичайної діяльності підприємства. За кредитом рахунку відображається дохід від інвестиційної та іншої звичайної діяльності підприємства, за дебетом – списання витрат з рахунку 97 «Інші витрати».

Схему відображення в бухгалтерському обліку доходів, витрат іншої діяльності підприємства та визначення фінансового результату, наведено на рис. 1.10.

Рахунок 793 Результат іншої діяльності	
ВИТРАТИ	ДОХОДИ
Дебет	Кредит
970 «Відсотки від зміни вартості фінансових інструментів»	740 «Дохід від зміни вартості фінансових інструментів»
971 «Собівартість реалізованих фінансових інвестицій»	741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій»
972 «Втрати від зменшення корисності активів»	742 «Дохід від відновлення корисності активів»
974 «Втрати від неопераційних курсових різниць»	744 «Дохід від неопераційної курсової різниці»
975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій»	745 «Дохід від безоплатно одержаних активів»
976 «Списання необоротних активів»	746 «Інші доходи»
975 «Інші витрати діяльності»	
98 «Податок на прибуток»	
Фінансовий результат	
442 «Непокриті збитки»	441 « Прибуток нерозподілений»

Рис. 1.10 – Схема субрахунку 793 «Результат іншої діяльності» [26]

Нарахування податку на прибуток від операційної, фінансової та іншої діяльності та відображення у складі фінансових результатів відображається в обліку наступними записами: Д-т 98 «Податок на прибуток», К-т 641 «Розрахунки за податками й платежами» (нарахування податку) і Д-т 79 «Фінансові результати», К-т 98 «Податок на прибуток» (списання на фінансові результати).

Для визначення фінансового результату (прибутку, збитку), який одержало підприємство в процесі всіх видів діяльності, проводиться їх порівняння на рахунку 79, обороти по дебету (сума всіх витрат) та кредиту (де записана сума всіх доходів). У випадку, коли при порівнянні оборотів по рахунку 79 оборот по кредиту буде більшим дебетового обороту, то ця різниця створює нерозподілений прибуток поточного періоду (року). Це відображається наступним чином: Дт 79 - Кт 441. Якщо дебетовий оборот буде більший кредитового (доходу одержано менше), то ця різниця створює непокритий збиток поточного року. Рахунок 79 закривається на рахунок 44 бухгалтерським записом: Дт 442 - Кт 79.

По кожному із цих аналітичних рахунків відповідні суми записуються наростаючим підсумком з початку і до кінця звітного періоду (року).

Чистий прибуток, виявлений в бухгалтерському обліку за результатами діяльності підприємства звітного року, затверджується річними зборами власників і може розподілятися за напрямками використання, а саме:

- 1) направлятися на виплату дивідендів;
- 2) залишатися у розпорядженні підприємства для забезпечення розширеного відтворення та збільшення власного капіталу (поповнення статутного капіталу, створення резервного капіталу) або враховуватися в обліку як нерозподілений прибуток.

Суми збитків, які одержані в процесі діяльності кожного підприємства потрібно покривати за рахунок відповідних джерел. Такими джерелами можуть бути: джерела власного капіталу, джерела резервного капіталу, за рахунок нерозподіленого прибутку минулих років та інше.

Облік такого покриття ведеться наступним порядком:

1. Записується покриття збитків звітного періоду за рахунок частини вкладеного капіталу: Дт 442 «Непокриті збитки», Кт 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді».

2. Записується покриття збитків звітного періоду за рахунок резервного капіталу: Дт 43 «Резервний капітал», Кт 442 «Непокриті збитки».

3. Відображається частина прибутку, що використана в звітному році для покриття: Дт 441 «Прибуток нерозподілений», Кт 442 «Непокриті збитки».

1.4. Податковий облік фінансових результатів

Згідно з податковим законодавством України звітністю підприємств та організацій з податку на прибуток є декларація з відповідними додатками, яка подається до податкових органів [6].

В інших країнах підприємства, безумовно, теж звітують перед податковою адміністрацією по одержаних доходах. Але їх звіт може базуватися на даних фінансової звітності з деякими коригуваннями.

Розглянемо схему узгодження прибутку за даними бухгалтерського обліку та оподаткованого прибутку для українських підприємств (рис. 1.11).

Рис 1.11 - Узгодження прибутку підприємства за даними бухгалтерського обліку та оподаткованого прибутку [27]

Для трансформації фінансового прибутку в оподатковуваний прибуток, необхідно здійснити коригування доходів; витрат; амортизації; інших статей.

Перший крок коригувань полягає у збільшенні прибутку за даними бухгалтерського обліку на суму доходів, які підлягають обкладенню податком на прибуток, але не визнаються до облікового прибутку звітного періоду:

- а) сума отриманих авансів, попередніх оплат від покупців та замовників (за правилом «першої події» згідно з податковим законодавством);
- б) сума безоплатно переданих товарів, наданих послуг підприємству;
- в) сума перевищення звичайної ціни над відпускною при реалізації підприємством товарів (послуг) із частковою оплатою, пов'язаним особам та інші.

Другий крок коригувань полягає у зменшенні облікового прибутку на суму доходів, які не підлягають обкладенню податком на прибуток, але визнаються у бухгалтерському обліку звітного періоду:

- а) сума доходу, що відноситься до пільгового режиму обкладення податком на прибуток;

б) сума доходу, яка вже підлягала оподаткуванню у попередніх звітних періодах (визнаний обліковий дохід від реалізації продукції у звітному періоді, за яку були отримані авансові платежі в попередньому періоді);

в) сума доходу у вигляді отриманих дивідендів від резидентів (податок на прибуток уже був сплачений підприємством-емітентом) та інші.

Третій крок коригувань полягає у збільшенні облікового прибутку на суму витрат, які не включаються до суми валових витрат з метою розрахунку оподатковуваного прибутку, але визнаються у бухгалтерському обліку:

а) суми витрат на товари (послуги) у звітному періоді, але по яких були здійснені попередня оплата в попередньому періоді (уже визнавалися витратами в податковому обліку);

б) суми перевищення дозволених податковим законодавством норм відшкодування витрат на відрядження;

в) суми перевищення 5 % від прибутку попереднього звітного періоду витрат на благодійні внески неприбутковим організаціям;

г) суми перевищення 2 % від прибутку попереднього звітного періоду представницьких витрат;

д) суми витрат підприємства на створення резерву безнадійних боргів; є) суми витрат на сплату штрафів, пені, неустойки;

ж) суми витрат на податки, які згідно з податковим законодавством сплачуються за рахунок прибутку;

з) суми витрат на страхування категорій працівників підприємства, які не передбачаються податковим законодавством, та інші.

Четвертий крок коригувань полягає у зменшенні облікового прибутку на суму витрат, які включаються до суми витрат з метою розрахунку оподатковуваного прибутку, але не визнаються у бухгалтерському обліку, наприклад, суми перерахованих авансових платежів постачальникам, по яких не отримані товари (послуги) у даному періоді.

Наступні коригування стосуються амортизаційних відрахувань.

П'ятий крок полягає у збільшенні фінансового прибутку на суму амортизаційних відрахувань за даними фінансового обліку, шостий - у зменшенні фінансового прибутку на суму податкової амортизації.

Висновки до першого розділу

1. Фінансовий результат є основним показником, який характеризує ефективність діяльності підприємства. Однак досі науковці не дійшли згоди щодо сутності категорії «фінансові результати», та переліку чинників, що негативно впливають на отримання прибутків в умовах економічної кризи. Заслугує на увагу також питання впливу фінансового результату на фінансовий стан та рівень фінансової безпеки підприємства.

2. Аналіз літературних джерел та нормативних матеріалів вказує на такі проблеми обліку фінансових результатів:

- Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку не визначено порядок розрахунку сукупного доходу.

- відповідно до НП(С)БО 1 з Плану рахунків бухгалтерського обліку включено рахунки для обліку надзвичайних доходів та витрат, але не запропонована методика для відображення в звітності фінансових результатів від надзвичайної діяльності.

- у чинних П(С)БО не виділені класифікаційні ознаки фінансових результатів, хоча в основу їх групування покладено види діяльності підприємства.

4. Організація обліку доходів, витрат та фінансових результатів регламентується діючим законодавством України.

5. Важливість показника фінансових результатів в системі контролю та оцінки фінансового стану та рівня фінансово-економічної безпеки підприємства робить актуальними проблеми забезпечення повноти та своєчасності відображення доходів та витрат в системі обліку.

6. Рівень цифровізації облікових процесів суттєво впливає на своєчасність та достовірність визначення показників фінансових результатів діяльності в системі управління підприємством.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

4.1. Загальні положення організація аудиту фінансових результатів

Питання аудиту фінансових результатів має велике значення у висловлюванні аудитором своєї незалежної думки щодо достовірності фінансової звітності підприємства, оскільки прибуток або збиток як складова фінансового результату є показниками ефективності діяльності господарюючого суб'єкта. Неправильне визначення прибутку (збитку) може призвести до викривлення показників фінансової звітності, а саме «Звіту про фінансові результати», або навіть до шахрайства, бо саме прибуток підприємства є базою оподаткування.

Метою аудиту є перевірка правильності визначення та відображення фінансових результатів діяльності підприємства в звітності. Таким чином підтвердити фінансовий результат діяльності без аудиту фінансової звітності неможливо.

Аудит фінансової звітності - це аудиторська перевірка фінансових звітів, яка має на меті надання аудиторіві можливості висловити думку про те, чи складені ці фінансові звіти відповідно до певної концептуальної основи фінансової звітності. Підтвердження звітної інформації незалежним експертом (аудитором) робить її більш достовірною, вагомішою для прийняття управлінських рішень стосовно інвестування коштів, кредитування, розвитку партнерства тощо.

Організація і методика проведення аудиторської перевірки фінансових результатів та фінансової звітності взагалі завжди отримувала багато уваги від вітчизняних науковців таких як М.Т. Білуха, А.В. Бодюк, Ф.Ф. Бутинець [28], Н. І. Гордієнко [29], Г.М. Давидов, Н.І. Дорош, Л.П. Кулаковська [30], В.В. Немченко [31], М.О. Никонович, К.О. Редько [32], О.А. Петрик, І.І. Пилипенко В.С. [33], Рудницький, В.В. Сопко, Б.Ф. Усач, Р.Л. Хом'як [34] та інші [35, 36], а також зарубіжні автори: Р. Адамс, Е.А. Аренс, Е.Н. Гутцайт, Г.Р. Дженик, Р. Додж, Дж.К. Лоббек, Р.К. Маутц, В.І. Подольський, Дж. Робертсон, А.Д. Шеремет.

До проблемних питань аудиту у науковому світі відносять:

– брак достатнього досвіду аудиторської діяльності;

- немає чітких методичних рекомендацій щодо процедури аудиту;
- недостатня кількість кваліфікованих кадрів, а звідси і неосвоєний ринок аудиторських послуг;
- відсутність типових форм документів з аудиту;
- недостатня автоматизація (комп'ютеризація) аудиту тощо.

Згідно з МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту», мета аудиту фінансових звітів суб'єкта господарювання полягає у наданні аудиторіві можливості висловити думку про те, чи складені фінансові звіти в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосованої концептуальної основи фінансової звітності [37; 38].

Відповідно до поставленої мети, аудитор повинен вирішити наступні завдання аудиту:

- дати загальну оцінку стану облікового процесу на підприємстві;
- визначити, чи забезпечує облік систематичний контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємства, збереженням і використанням ресурсів, станом розрахунків;
- установити наявні порушення у бухгалтерському обліку і розробити рекомендації замовнику;
- дати оцінку достовірності фінансової звітності.

У відповідності з встановленими критеріями оцінки фінансової звітності завдання безпосередньо аудиту фінансових результатів полягає в з'ясуванні:

- за критерієм повноти – чи дійсно всі отримані підприємством доходи відображені на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності;
- за критерієм правильності відображення – правильності і точності визначення величини фінансових результатів у відповідності з прийнятою на підприємстві обліковою політикою та величини податку на прибуток;
- за критерієм належності – чи всі відображені прибутки або збитки належать даному підприємству (чи не присутня фіктивна реалізація або доходи філій, що на самотійному балансі тощо);
- за критерієм оцінки – правильності оцінки в бухгалтерському обліку дохо-

дів (в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню) і витрат (згідно з П(С)БО 16) для визначення фінансових результатів;

-за критерієм законності – дотримання законодавчо-нормативних актів щодо визначення і відображення операцій, що призвели до виникнення фінансових результатів;

-за критерієм обережності – чи не завищило підприємство доходи (помилково або навмисно визнані доходами суми попередньої оплати, суми надходжень за договорами комісії, агентськими договорами, що належать іншим особам тощо) і не занижило витрати;

-а критерієм постійності – додержання постійності підприємством обраної політики щодо визначення фінансових результатів (наприклад, при створенні резерву сумнівних боргів тощо);

-за критерієм відповідності – додержання підприємством меж звітного періоду [34].

Основними задачами незалежного аудиту у випадку оренди державного цілісного майнового комплексу є [39]:

1. Аналіз додержання положення про інвентаризацію майна та правильність відображення її наслідків у бухгалтерському обліку, додержання вимог обліку руху основних засобів, нарахування амортизаційних відрахувань окремо у орендодавця і орендаря (у разі перевірки орендного підприємства), джерела придбання основних засобів орендаря, проведення індексації основних засобів, проведення списання з дотриманням вимог чинного законодавства.

2. Аналіз незавершених капітальних вкладень, будівельних матеріалів та обладнання до установки, відображених у балансі.

3. Перевірка наявності нематеріальних активів, нарахування зносу.

4. Аналіз обліку виробничих запасів, сировини, матеріалів, тари, палива на предмет їх дооцінки.

5. Підтвердження сум дебіторської і кредиторської заборгованості, яка значиться в балансі.

6. Підтвердження балансового прибутку (збитків).

Основними законодавчо-нормативними документами при аудиті фінансових результатів та джерелами інформації є:

- Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-ХІУ зі змінами і доповненнями;

- НП(С)БО 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, затверджені відповідними наказами Міністерства фінансів України;

- первинні документи, облікові регістри та фінансова звітність з обліку доходів підприємства, витрат діяльності, реалізації та фінансових результатів.

Як правило, аудит фінансових результатів передбачає певну послідовність робіт:

- аналіз організації обліку фінансових результатів;

- встановлення правильності оформлення первинних документів;

- перевірка правильності ведення обліку доходів і витрат за видами діяльності;

- встановлення правильності обліку результатів основної діяльності;

- визначення правильності обліку результатів іншої діяльності;

- перевірка правильності розподілу чистого прибутку підприємства;

- перевірка правильності сум, які повинні бути сплачені у бюджет;

- виявлення відхилень фактичного від планового використання прибутку (якщо таке планування передбачено обліковою політикою підприємства);

- аналіз показників фінансової звітності [40].

Порядок проведення аудиту регулюється Законом України «Про аудиторську діяльність» (до 01.10.2018 р.) [41], «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність в Україні» (після 01.10.2018 р.) [42].

Розрізняють три основних етапи проведення аудиту:

I. Підготовка і планування аудиторської перевірки.

II. Виконання аудиторських процедур і оформлення робочої документації (аудиторська перевірка).

III. Складання аудиторського висновку.

В ході планування складається загальний план аудиту (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Загальний план аудиту достовірності фінансових результатів за 2022 рік*

Організація, що перевіряється		ТОВ «Профаудит»		
Період аудиту		01.01.2021-31.12.2021		
Керівник аудиторської перевірки		Яценко Н.Г.		
Запланований аудиторський ризик		середній		
Запланована суттєвість		10,0 тис.грн.		
№	Перелік аудиторських процедур за розділами аудиту	Період проведення процедур перевірки	Виконавець	Примітки
1	Знайомство з бізнесом клієнта, укладання договору	22.10.23	Яценко Н.Г.	
2	Перевірка організації бухгалтерського обліку на підприємстві;	23.10.23	Яценко Н.Г.	-
3	Перевірка стану обліку на підприємстві;	23.10.23	Яценко Н.Г.	-
4	Перевірка достовірності показників фінансових результатів	23.10 - 14.11.23	Яценко Н.Г.	-
5	Формування звіту про аудиторську перевірку	15.11 – 18.11.23	Яценко Н.Г.	-
6.	Складання та затвердження аудиторського висновку	19.11 – 20.11.23	Яценко Н.Г.	-

*Складено автором

Складність та відповідальність аудиту фінансових результатів полягає у тому, що має місце висока ступінь аудиторського ризику, адже необхідно перевірити велику кількість документів за лімітований проміжок часу. В табл. 2.2 наведено основні види порушень, пов'язаних із перевіркою достовірності відображення фінансових результатів в основних формах фінансової звітності: балансі та Звіті про фінансові результати.

Таблиця 2.2 - Перелік ймовірних порушень, що суттєво впливають на показники фінансових результатів у фінансовій звітності

Форма звітності	Інформація про фінансові результати	Перелік ймовірних порушень, що спотворюють інформацію про фінансові результати діяльності
Баланс –	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) у I розділі пасиву	1) порушення правил розрахунків готівкою; 2) наявність фіктивних документів; 3) проведення неправомірних бухгалтерських записів; 4) заниження (завищення) оцінки активів, власного капіталу та зобов'язань; 5) необґрунтоване списання активів та зобов'язань; 6) наявність прихованих нестач, крадіжок активів; 7) необґрунтовані виправлення в облікових регістрах за минулі періоди

8.	8	Чи були виявлені випадки реалізації продукції (товарів) без документів на відвантаження?		+		Головний бухгалтер
9.	9	Чи здійснює підприємство фінансові витрати?	+			Головний бухгалтер
10.	10	Чи отримує підприємство інші фінансові доходи?	+			Головний бухгалтер
11.	11	Чи отримані підприємством доходи від участі в капіталі?		+		Головний бухгалтер
12.	12	Чи понесені підприємством втрати від участі в капіталі?		+		Головний бухгалтер
13.	13	Чи отримані підприємством інші доходи?	+			Головний бухгалтер
14.	14	Чи понесені підприємством інші витрати?	+			Головний бухгалтер
15.	15	Чи отримані підприємством надзвичайні доходи?		+		Головний бухгалтер
16.	16	Чи понесені підприємством надзвичайні витрати?		+		Головний бухгалтер
17.	17	Чи визначало підприємство фінансові результати згідно вимог П(С)БО 30?	+			Головний бухгалтер
18.		Чи правильно відображено дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг) в звіті про фінансові результати?	+			Головний бухгалтер
19.		Чи правильно визначено та відображено суму ПДВ?	+			Головний бухгалтер
20.		Чи сплачує підприємство акцизний податок?		+		Головний бухгалтер
21.		Чи правильно визначено суму чистого доходу (виручки від реалізації)?	+			Головний бухгалтер
22.		Чи правильно визначено суму собівартості продукції?			+	Головний бухгалтер
23.		Чи правдиво визначено суму валового прибутку?	+			Головний бухгалтер
24.		Чи правильно відображено операційні доходи підприємства?	+			Головний бухгалтер
25.		Чи правильно визначено і віднесено суму адміністративних витрат в звіті про фінансові результати?	+			Головний бухгалтер
26.		Чи правильно відображено суму витрат на збут?	+			Головний бухгалтер
27.		Чи правильно відображено фінансові доходи та витрати?	+			Головний бухгалтер

За результатами тестування аудитор переходить до складання програми аудиту фінансових результатів.

Програма перевірки фінансових результатів наведена в додатку А.

Порядок проведення аудиту фінансових результатів показано на рис. 2.1.

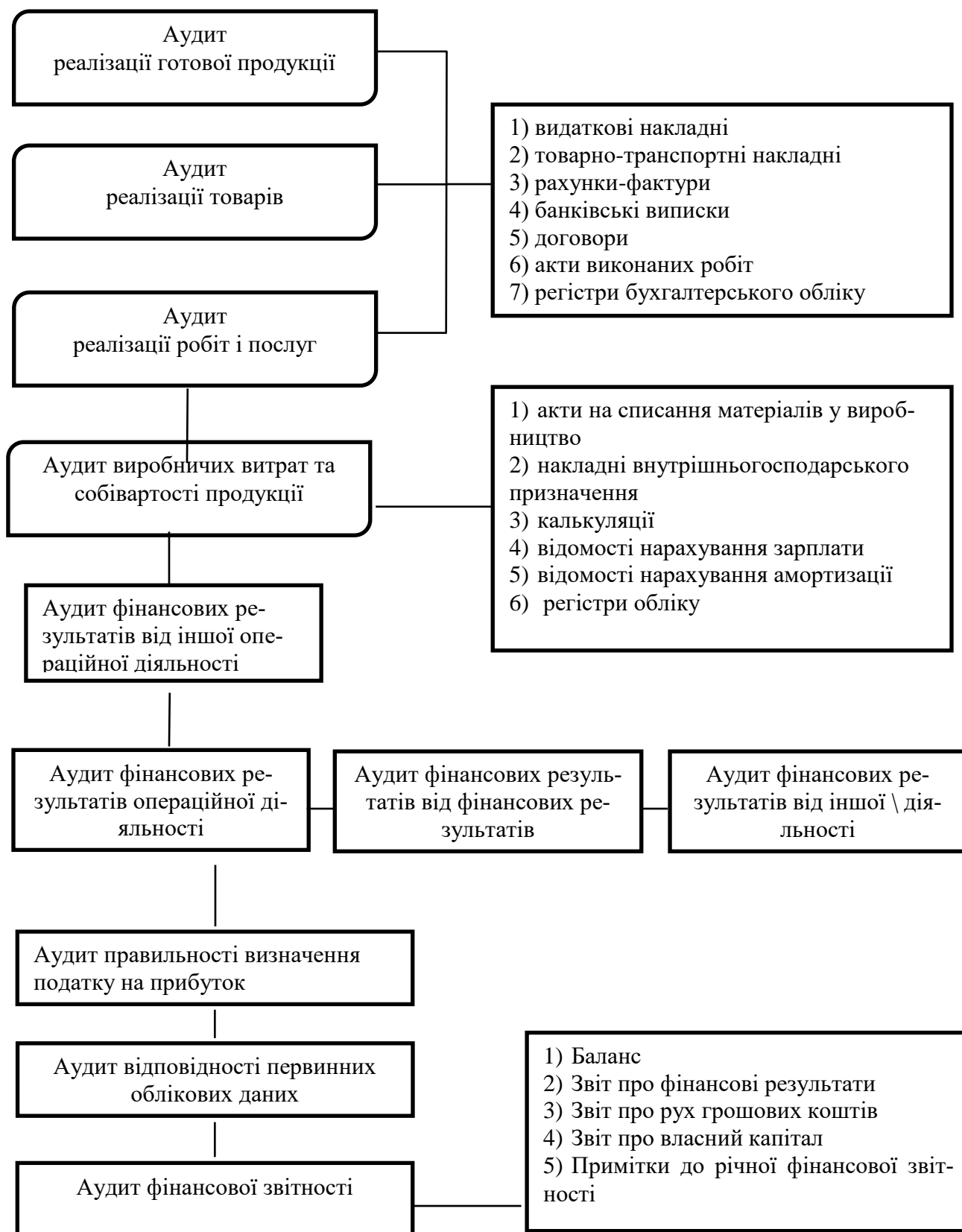

Рис. 2.1 - Порядок проведення аудиту фінансових результатів

2.2. Знайомство з бізнесом підприємства

В умовах ринкових відносин техніко-економічний аналіз сприяє покращенню управління виробництвом, зміцненню його економіки, виконанню намічених цілей і планів, підвищенню ефективності діяльності кожного підприємства. На цій основі забезпечується підвищення ефективності як окремих галузей господарства, так і всього народно-господарського комплексу

На сьогоднішній день ТОВ «Проф аудит» - сучасне підприємство. Товариство з обмеженою відповідальністю «Проф аудит» було засноване в 1995 році. Фірма ТОВ «Проф аудит» працює на економічному ринку років як 5.

Метою діяльності товариства є отримання прибутку за рахунок аудиторської діяльності.

Предметом діяльності є: встановлення достовірності фінансової та бухгалтерської звітності, а також перевірка відповідності різних фінансових і господарських операцій чинному законодавству.

Статус юридичної особи (станом на 15.11.2023 року): Не перебуває в процесі припинення

Номер реєстрації у Реєстрі 4347.

Ідентифікаційний код аудиторської фірми 36921215

Місцезнаходження аудиторської фірми 65038, міста Одеса, вулиця Макаренка, 2-А, приміщення 3

Контактна інформація аудиторської фірми / аудитора 093-683-57-73, 093-683-57-73; profaudit36921215@ukr.net; www.profaudit.auditorov.com

Підприємства у своїй аудиторській діяльності керується затвердженими зборами засновників Установчим договором та Статутом, Конституцією України, законодавчими та чинними нормативними актами України. Обласним статистичним управлінням ТОВ «Проф аудит».

ТОВ «Проф аудит» здійснює оперативний, бухгалтерський та податковий облік згідно з Національними стандартами бухгалтерського обліку.

Майно Товариства складається з основних засобів та обігових коштів, а також цінностей, вартість яких відображена в балансі.

ТОВ «Профаудит» має самостійний баланс, поточний рахунок в установах банків, печатку зі своєю назвою.

Також розглянемо особливості функціонування малого бізнесу, до якого відноситься ТОВ «Профаудит», під час вденного стану. Підприємницька діяльність вважається одним з головних рушіїв економічного розвитку будь-якої країни. Насамперед, це пов'язано з її гнучкістю та спроможністю швидко адаптуватися до змін у довкіллі [43].

В Україні малий та середній бізнес відіграє ключову роль в економіці, забезпечуючи близько 64% доданої вартості, 81,5% зайнятих у бізнесі працівників та 37% податкових надходжень. У 2019 році малі і середні підприємці становили 99,9% українських підприємств і 55% валового внутрішнього продукту країни.

За місяці війни український бізнес втратив більше, ніж за два роки пандемії. Обсяг завданої шкоди та довгострокові наслідки важко оцінити, адже бойові дії на території країни ще тривають. Опитування українських підприємців на початку 2023 року показало, що за останні місяці UBI (Ukrainian Business Index) становить 30,76 (із 100 можливих) і майже не зріс у порівнянні з листопадом 2022-го (30,04), є нижчим за показник вересня (33,9). Зниження індексу свідчить про погіршення очікувань бізнесу щодо швидкого покращення економічної ситуації. Падіння спостерігається фактично за всіма показниками: кількість замовлень, запаси, найм, випуск продукції/обсяг наданих послуг.

За результатами 2022 року 26,5% підприємств повністю або майже повністю припинили роботу з 24 лютого. Це нижче показника листопада, коли 31,7% підприємств залишалися повністю або майже повністю не працюючими. В цілому спостерігається позитивна динаміка. 14% підприємств вказали на зростання обсягів робіт порівняно з довоєнним періодом. 9,3% підприємств вийшли на показники 2021 року.

Зберігається суттєва регіональна різниця в очікуваннях бізнесу з заходу та центру України порівняно з прифронтовими областями. 20% підприємств на схо-

ді України і 19% на півдні не бачать можливостей для відновлення діяльності цього року.

Найбільше заважає бізнесу відновлюватися: відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів (50,5%); непрогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку (48,4%) та відсутність достатнього капіталу (40,4%). У порівнянні з ситуацією в листопаді, найбільш суттєвою проблемою для бізнесу стає відсутність платоспроможних клієнтів – 50,5% (39,5% у листопаді). Суттєво зросли ризики, пов'язані з непередбачуваним розвитком ситуації в країні, – 48,4% (44,2% у листопаді) [44].

За оцінками Національного банку, під час війни економіка України [втрачає](#) 50% "невиробленого" ВВП. Тобто кожен тиждень коштує національній економіці понад 50 млрд грн. І це без втрат від руйнувань. В свою чергу МВФ оцінює втрати України через військове вторгнення російських окупантів 35 % ВВП [45].

Чимало підприємств опинилися в районах активних бойових дій і змушені були евакуюватися в більш безпечні регіони або припинити роботу. Однак навіть ті бізнеси, які відносно далеко від обстрілів, потерпають через проблеми з логістикою та нестачею сировини. Зупинення діяльності великої кількості підприємств призводять до зростання безробіття в країні. Грошові запаси коштів у населення зменшуються, внаслідок чого падає купівельна спроможність населення. Така ситуація спричиняє суттєві проблеми для країни у всіх її сферах. В таких умовах саме малий і середній бізнес може стати основою розвитку та своєрідним «запобіжником» падіння економіки.

Військові дії спричинили втрату підприємницьким сектором своїх активів та зумовили процеси «міграції» бізнесу, при чому переважно закордон. Така ситуація доволі ризикова для відновлення економіки, оскільки паралельно з його переміщенням відбувається втрата робочої сили, а відтак зменшується дохідна частина бюджету країни. Тому за таких умов розвиток малого і середнього бізнесу потребує підвищення мотивації їх діяльності та підтримки при формуванні заходів регулювання підприємницької діяльності.

Зв'язок між державою та бізнесом є особливо важливим у воєнні часи. Держава має відігравати роль регулятора економічних процесів, створювати і підтримувати прозору конкуренцію, сприяти отриманню підприємцями підтримки у вигляді кредитів, субсидій тощо. Представники малого і середнього бізнесу, в свою чергу, зобов'язані вести «чесну гру» на ринку, не зловживати преференціями, сприяти залученню інвестицій, вдосконалювати свою продукцію, орієнтуючись на міжнародні стандарти.

У сукупності заходів підтримки бізнесу в Україні державою доцільно враховувати антикризовий досвід країн ЄС, що напрацьований за роки пандемії, й запровадити гранти та фінансові трансферти, в тому числі субсидії на покриття виплат заробітної плати постраждалим підприємствам, запобігаючи звільненню робочої сили та збільшенню соціальної напруги. Основні заходи державного регулювання розвитку малого бізнесу доцільно зорієнтувати у здійсненні моніторингу та виявленні загроз для реалізації підприємницького потенціалу. Їх запровадження потребує своєчасних та адекватних заходів запобігання або нейтралізації можливих ризиків, розробки системи заходів підтримки. Варто відмітити, що основними вимогами до процесу державного регулювання розвитку малого і середнього бізнесу є забезпечення надійного захисту та реалізації національних економічних інтересів; своєчасне формування належних умов стимулювання розвитку.

Серед основних ініціатив розвитку малого і середнього бізнесу та використання підприємницького потенціалу може бути використано [46]:

- мінімізація загального податкового та фінансового тиску;
- сплата ЄСВ підприємцями за себе має залежати від результатів функціонування та без пені та штрафних санкцій;
- забезпечення пільгових умов для кредитів на формування обігового капіталу;
- стимулювання розвитку онлайн-бізнесу, електронної комерції та мікропідприємств;

– запровадження кредитування, збереження національних товаровиробників та формування національних «ланцюгів вартості» для збереження вітчизняного економічного потенціалу.

Для підтримки бізнесу під час війни Україна вже впровадила декілька програм. Ще 15 березня Парламент ухвалив Закон №7137-д [47], який передбачає 40 нововведень для бізнесу під час воєнного стану. Після підписання закону президентом Володимиром Зеленським компанії з оборотом до 10 млрд. грн змогли перейти на спрощену систему оподаткування, як на третій групі ФОП. Замість ПДВ (20%) та податку на прибуток (18%) вони сплачуватимуть 2% з обороту. Закон також надає допомогу і малим підприємцям. Наприклад, ФОП не сплачуватимуть ЄСВ за мобілізованих співробітників і навіть можуть не сплачувати єдиного податку, якщо не отримують доходи. Підприємства, які перебувають у місцях, де відбуваються бої, не сплачуватимуть екологічний податок на час воєнного часу та рік після нього. Але з настанням 2023 року в Україні традиційно починають діяти поправки до податкового законодавства. Податкове навантаження загалом на бізнес зросте як через підвищення ставок, так і через ліквідацію деяких пільг. Крім того, підприємцям слід підготуватися до поновлення повноцінних перевірок. До 1 липня 2023 року буде скасовано пільговий режим для пільгової системи оподаткування (як для фізичних осіб-підприємців, так і для юридичних), які сплачують єдиний податок за ставкою 2%.

Уряд також запустив проєкт Робота. На порталі Дія можна подати заявку на отримання гранту від держави на розвиток бізнесу. Ці гроші надаватимуть змогу кожному, хто має бажання, навички та план запустити власну справу або розширити свій бізнес. Крім того, можна буде придбати обладнання, закупити сировину або оплатити оренду приміщення.

Отже, впровадження таких першочергових заходів дасть змогу зменшити навантаження на малий і середній бізнес у період військових дій. Окрім того, подібна підтримка сприятиме стимулюванню розвитку нових видів бізнесу й форм його ведення, нових бізнес-моделей, що дозволить зменшити ризики. Адже на сьогодні заходи відновлення малого і середнього бізнесу має стати першим кро-

ком на шляху відновлення національної економіки загалом та можливості підвищення добробуту населення [48].

Основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства за 2021-2022 роки й аналіз їхніх змін наведені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства*

Показники	Попередній рік (2021)	Звітний рік (2022)	Відхилення	
			Абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації послуг (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	1453.7	616.4	-837,3	-57,60
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1352.5	829.6	-522,9	-38,66
3. Валовий прибуток, тис. грн.	101.2	-213.2	-314,4	-310,67
4. Повна собівартість реалізованої послуг, тис. грн.	1352.5	829.6	-522,9	-38,66
5. Податок на прибуток, тис. грн.	-	-	-	-
6. Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	101.2	-213.2	-314,4	-310,67
7. Середня облікова кількість штатних працівників облікового складу, осіб.	5	5	0	0
8. Продуктивність праці одного штатного працівника облікового складу, грн.	290,7	123,2	-167,5	-57,62
9. Фонд оплати праці штатних працівників облікового складу, тис. грн.	811,5	427,76	-383,74	-47,29
10. Середня річна заробітна плата одного штатного працівника облікового складу, грн.	162,3	85,55	-76,75	-47,29
11. Середня річна вартість основних засобів за основним видом діяльності, тис. грн.	107,2	107,2	0	0
12. Фондовіддача, грн. - по прибутку	0,9	-1,9	-2,8	-311,11
13. Фондорентабельність, %	13,5	5,75	-7,75	-
14. Рентабельність послуг, %	7,4	-25,6	-33,0	-
15. Рентабельність виробництва, %	101,07	74,30	-26,77	-
16. Середня річна сума дебіторської заборгованості	-	16,75	-	-
17. Середня річна сума кредиторської заборгованості	15,9	-	-	-

* Розраховано на підставі даних фінансової звітності підприємства

З табл. 2.4 видно, що підприємство у звітному році порівняно з попереднім отримало дохід від реалізації продукції менше на (-837,3) тис. грн, або на (-57,60)%. Собівартість реалізованої продукції зменшилась на (-522,9)тис. грн, або на (-38,66)% що й вплинуло на зменшення валового прибутку на (-314,4) тис. грн у звітному році порівняно з попереднім роком.

Дані фінансової звітності свідчать, що підприємство веде основну операційну діяльність та фінансову діяльність. В попередньому році підприємство мало позитивний результат від основної операційної діяльності в розмірі (1453.7) тис. грн., і збиток у розмірі (101.2)тис. грн. від фінансової діяльності. У звітному році підприємство мало збиток від основної операційної діяльності у розмірі (-213,2)тис. грн. та прибуток від фінансової діяльності у розмірі (616,4) тис. грн. Іншу операційну діяльність та іншу діяльність підприємство - 1352.5.

Середня облікова кількість штатних працівників облікового складу у звітному році залишилася на місці. Продуктивність праці одного штатного працівника облікового складу зменшилась на (-167,5)грн. у звітному році.

Середня річна сума дебіторської заборгованості залишилась незмінною. Ці явища можна вважати позитивним наслідком фінансово-господарської діяльності підприємства.

2.3. Методика аудиту фінансових результатів

Розпочинаючи перевірку фінансових результатів аудитор у першу чергу ознайомлюється з порядком обліку виробничих витрат, собівартості, реалізації продукції та фінансових результатів.

Під час перевірки аудитор з'ясовує, які витрати виробництва (обігу) включаються до виробничої собівартості, а які зараховуються до складу витрат періоду і безпосередньо списуються на фінансовий результат.

Метою аудиту доходів і результатів діяльності є встановлення об'єктивної істини щодо достовірності, об'єктивності, правдивості й законності відображення в бухгалтерському обліку й фінансовій звітності доходів та фінансових результа-

тів і донесення цієї істини через аудиторський висновок до користувачів інформації. Для досягнення цієї мети необхідно:

- перевірити, чи відповідають показники за доходами і фінансовими результатами Звіту про фінансові результати в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок його підготовки;

- перевірити достовірність показника прибутковості акцій;

- провести зіставлення показників за доходами і фінансовими результатами з відповідними показниками минулого року, з плановими завданнями;

- підтвердити або спростувати інформацію про доходи і фінансові результати діяльності, відображені у Звіті про фінансові результати, аудиторським висновком.

При перевірці правильності відображення доходів і фінансових результатів аудиторю необхідно впевнитися, що при складанні Звіту про фінансові результати підприємство виконало основні вимоги до річних звітів.

У процесі підтвердження достовірності інформації звіту з фінансових результатів, який здійснюється аудитором під час аудиту фінансової звітності, можуть виникнути три ситуації, коли:

- ◆ інформація, зафіксована у звіті, відображає реальний результат від фінансово-господарської діяльності;

- ◆ інформація у звіті викривлена без наміру, тобто через помилки обліку, неправильне тлумачення законів, невірну інтерпретацію господарських фактів і з інших причин;

- ◆ інформація у звіті викривлена через неправильне її відображення працівниками підприємства з попереднім наміром, тобто шляхом застосування дій, спеціально підготовлених для викривлення певної інформації.

При аудиті доходу (виручки) від реалізації продукції аудитор впевнюється, що:

- покупцеві були передані ризики і вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію; підприємство не здійснювало надалі управління і контроль за реалізованою продукцією;

- сума доходів була достовірно оцінена;
- економічні вигоди збільшилися або існує впевненість в їх збільшенні; у випадку здійснення обміну продукцією, яка є подібною за призначенням та має однакову справедливу вартість, підприємство не відображало доходу [55].

Для перевірки фактичного доходу (виручки) від реалізації продукції аудитор досліджує наступні первинні документи: відомості про відпуск готової продукції зі складів, банківські виписки про рух грошових коштів на рахунках, прибуткові касові ордери при надходженні готівки в касу, при оплаті рахунків за відвантаженою продукцією, платіжні вимоги і платіжні доручення на оплату реалізованої продукції, перепустки на вивіз готової продукції з території підприємства, товарно-транспортні накладні, подорожні листи автомобіля, журнали вагаря, щоденники надходження сільськогосподарської продукції, звіти про рух матеріальних цінностей, про переробку продукції, про продаж сільськогосподарської продукції.

На підставі названих документів аудитор звіряє дані, відображені в формі № 2 «Звіт про фінансові результати» з даними Головної книги по рахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції». Загальна сума відхилень повинна складати суму податку на додану вартість. В випадках невідповідності сум, відображених в Головній книзі по кредиту рахунку 701, сумам, отриманим після зменшення доходу від реалізації за формою № 2 на суму ПДВ, аудитор з'ясовує причини такої невідповідності.

При дослідженні доходу від реалізації продукції аудитор перевіряє, чи враховувалися підприємством повернення і уцінка проданої продукції, а також знижки з продажу за дострокову оплату. Для відображення в бухгалтерському обліку повернення продукції та інших сум, що підлягають вирахуванню з доходів новим планом рахунків передбачений субрахунок 704 «Відрахування з доходу». Дебетовий оборот за цим субрахунком відображається в статті «Інші відрахування з доходу» (рядок 030) у формі № 2 «Звіт про фінансові результати».

Таким чином, зіставлення чистих доходів від реалізації (рахунок 701) і собівартості реалізованої продукції (рахунок 90) дає можливість визначити валовий

фінансовий результат (прибуток або збиток), правильність розрахунку якого аудитор повинен перевірити за даними форми № 2. У кінці звітної періоду сальдо рахунків 701 і 901 повинно бути списано на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності».

При проведенні аудиторської перевірки фінансових результатів особливу увагу зосереджують на правильності визначення і своєчасності сплати сум податку на додану вартість.

Аудитор аналізує правильність визначення дат виникнення податкового зобов'язання і податкового кредиту з ПДВ, правильність визначення суми податку та своєчасність його сплати до бюджету.

В випадку надання послуг, аудитор перевіряє, що дохід, пов'язаний з їх наданням визначений підприємством, виходячи із ступеня завершеності операції на дату балансу за наявності таких умов:

- можливості достовірної оцінки доходу;
- ймовірності отримання економічної вигоди;
- можливості достовірної оцінки ступеня завершеності послуг;
- можливості достовірної оцінки витрат для надання послуг.

Наступним етапом аудиту фінансових результатів є дослідження інших операційних доходів і витрат.

Для обліку операційних доходів, не пов'язаних з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) передбачено рахунок 71 «Інший операційний дохід».

Аудитор досліджує первинну, облікову і звітну документацію щодо:

- доходів від реалізації оборотних активів;
- доходів від реалізації іноземної валюти (доручення банку на продаж іноземної валюти, виписки банку);
- доходів від операційних курсових різниць (первинні документи по операціях з іноземною валютою: угоди по ЗЕД, банківські документи по таких операціях, вантажно-митні декларації і відповідні валютні курси НБУ на дату оформлення операції та розрахунків по ній);
- отриманих економічних санкцій (рішення суду, арбітражного суду);

- доходів від списання кредиторської заборгованості
- субсидій, фінансової допомоги тощо.

Метою аудиту витрат є:

- перевірка правильності класифікації витрат, не пов'язаних із виробництвом;

- перевірка повноти відображення витрат у бухгалтерському обліку.

При перевірці витрат діяльності необхідно виконати такі процедури:

- перевірка обґрунтованості внесення витрат до складу адміністративних;
- перевірка складу витрат за статтями згідно із застосовуваною підприємством класифікацією;

- перевірка обґрунтованості віднесення до складу адміністративних витрат податків, зборів та обов'язкових платежів;

- складання переліку податків, віднесених на адміністративні витрати;

- перевірка наявності та повноти оформлення документів, які підтверджують витрати;

- перевірка обґрунтованості витрат у складі витрат на збут;

- перевірка складу витрат за центрами виникнення витрат згідно із застосовуваною підприємством класифікацією;

- перевірка наявності та повноти оформлення документів, які підтверджують витрати;

- перевірка правильності визначення собівартості іноземної валюти, що реалізована, та операційних курсових різниць;

- перевірка відповідності застосованого методу оцінки запасів при реалізації облікової політики;

- перевірка обґрунтованості витрат у складі адміністративних;

- перевірка правильності розрахунку резерву сумнівних боргів;

- перевірка обґрунтованості списання на витрати поточної безнадійної заборгованості суми, що перевищує резерв сумнівних боргів;

- перевірка правильності відображення в обліку витрат від знецінення, нестачі та псування запасів;

- перевірка наявності й повноти оформлення документів, які підтверджують витрати;
- перевірка повноти відображення витрат, пов'язаних із нарахуванням та сплатою відсотків за кредит;
- перевірка наявності й правильності відображення витрат, пов'язаних із випуском, утриманням та обігом цінних паперів;
- перевірка наявності й правильності відображення витрат, пов'язаних із фінансовим лізингом;
- перевірка наявності й правильності відображення витрат, пов'язаних із втратами: від інвестицій в асоційовані підприємства; від спільної діяльності; від інвестицій у дочірні підприємства;
- перевірка розрахунку собівартості: реалізованих фінансових інвестицій; реалізованих необоротних активів; реалізованих майнових комплексів;
- перевірка правильності розрахунку від'ємних неопераційних курсових різниць;
- складання переліку відсутніх первинних документів;
- складання переліку витрат, не відображених в обліку;
- узагальнення інформації з аудиту витрат;
- перевірка Головної книги щодо суттєвості нестандартних записів на бухгалтерських рахунках;
- вивчення операцій із пов'язаними сторонами: протоколів, договорів щодо операцій із пов'язаними сторонами, наявність операцій із пов'язаними особами, не відображених в обліку.

Для перевірки операційних витрат аудитор досліджує інформацію, відображену на рахунках 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» і 94 «Інші операційні витрати». При цьому аудитор керується вимогами П(с)БО 16 «Витрати».

Після дослідження відповідних первинних документів, реєстрів з обліку операційних витрат аудитор перевіряє правильність їх відображення в Головній книзі та в формі № 2 «Звіт про фінансові результати». В кінці звітнього періоду са-

льдо рахунків 71, 92, 93 і 94 повинно бути списано на субрахунок 791 «Результат основної діяльності».

При дослідженні фінансових доходів аудитор перевіряє дані, відображені на рахунку 72 «Доход від участі в капіталі», а саме, прибуток, отриманий від інвестицій в асоційовані дочірні або спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі та визначається як добуток чистого прибутку звітного періоду асоційованого (більше 25 % акцій), дочірнього (під контролем материнської фірми) або спільного підприємства на частку у статутному капіталі такого підприємства.

Аудитор впевнюється, що на рахунку 73 «Інші фінансові доходи» відображені дивіденди, відсотки, доходи від фінансової оренди та інші доходи від фінансових інвестицій, а на рахунку 95 «Фінансові витрати» відображені проценти за позиками і фінансовою орендою, дисконт і відсотки за випущеними облігаціями та інші витрати, пов'язані з залученням позикового капіталу. Аудитор з'ясовує, що в кінці звітного періоду сальдо рахунків 72, 73, 95 і 96 списано на субрахунок 792 «Результат фінансових операцій».

Для перевірки доходів і витрат від іншої діяльності аудитор досліджує дані рахунків 74 «Інші доходи» і 97 «Інші витрати».

Аудитор впевнюється, що сальдо рахунків 74 і 97 в кінці звітного періоду списано на субрахунок 793 «Результат іншої звичайної діяльності».

Ретельної уваги аудитора заслуговує перевірка виконання підприємством зобов'язань перед бюджетом по податках.

Згідно з П(С)БО 17 податок на прибуток є витратами, облік яких ведеться на рахунку 98 «Податок на прибуток».

Сума зобов'язань або дебіторської заборгованості з податку на прибуток за поточний та попередній періоди визначається відповідно до податкового законодавства.

Аудитор перевіряє правильність відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності тимчасової різниці за допомогою рахунків 17 «Відстрочені податкові активи» та 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» у випадках, якщо

податок на обліковий прибуток більше ніж податок на податковий прибуток і якщо податок, що підлягає сплаті до бюджету вище за обліковий податок. Аудитор також перевіряє правильність списання субрахунку 981 «Податок на прибуток від звичайної діяльності» на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності» та субрахунку 982 «Податок на прибуток від надзвичайних подій» на субрахунок 794 «Результат надзвичайних подій» [52].

Ретельній перевірці підлягає своєчасність сплати податку на прибуток до бюджету. За аналізований період ТОВ «Профаудит» податок на прибуток не нарахувало.

В процесі аудиту аудитор впевнюється, що після списанім всіх витрат (з кредиту рахунків 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98) і доходів (з дебету рахунків 70, 71, 72, 73, 74) на рахунок 79 «Фінансові результати», підприємство в кінці звітного періоду списано фінансовий результат в разі отримання прибутку або збитку.

Також аудитор перевіряє напрями використання прибутку (статутні документи, протоколи зборів акціонерів, протоколи рішень Ради директорів, накази). Особливу увагу при цьому аудитор звертає на чинність використання коштів резервного капіталу (на виплату дивідендів за привілейованими акціями та покриття збитків), перевіривши статутні документи та правильність відображення в обліку відповідних операцій.

2.4. Аналіз фінансового стану підприємства та його фінансових результатів в процесі аудиторської перевірки

Питання організації і методики фінансового аналізу широко висвітлюються у наукових працях Антонюка О.П. [49], Андрєєвої Г.І. [50], Волкової Н.А. [51], Грабовецького, Б.Є. [52], Кіндрацької Л.М. [53], Тарангул Л. Л. [54], Мних Є.В. [55], Отенко І. П. [56], Подольської В.О. [57], Сарапіної О. А. [58], Салиги С.Я. [59], Школьника І. О. [60], та інших.

Для оцінки якості системи обліково-аналітичного забезпечення контролю фінансових результатів підприємства під час аудиту фінансових результатів ауди-

тор може проводити діагностику (аналіз) фінансового стану та фінансових результатів діяльності за такими напрямками:

- поглиблений аналіз динаміки валюти балансу;
- аналіз фінансової стійкості підприємства;
- аналіз ліквідності підприємства та його платоспроможності;
- аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів;
- аналіз рентабельності;
- аналіз ймовірності банкрутства.

Для більш глибокого виявлення якості динаміки валюти балансу необхідно провести поглиблений аналіз динаміки валюти балансу на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу*

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Коефіцієнт зміни
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	1453,7	616,4	0,42
2. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	101,2	-213,2	-0,11
3. Валюта балансу, тис.грн.:			
- на початок року	9	166,3	0,95
- на кінець року	166,3	22,3	0,13
4. Середнє річне значення валюти балансу, тис.грн.	87,7	94,3	1,08

**Розраховано за даними підприємства*

З таблиці 2.5 видно, що збільшення середньорічного значення валюти балансу в 1,08 разів супроводжувалось збільшенням чистого доходу в 0,42 рази та зменшення фінансового результату до оподаткування в 0,11 разів, що свідчить про розширення підприємством своєї діяльності та ефективного вкладення грошових коштів у формування активів підприємства в звітному році порівняно з попереднім. Тобто, зміни у валюті балансу можна охарактеризувати як позитивні.

Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства здійснюють за допомогою даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Аналіз фінансовій стійкості підприємства за частковими показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за частковими показникам*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	На початок попереднього Року	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	Нормативне значення
1. Коефіцієнт автономії (К _{авт})	1495	0,41	0,63	-4,86	більше 0,5
	1900				
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів (К _ф)	1595+1695+ +1700	1,43	0,23	-1,21	менше 1,0
	1495				
3. Наявність власних оборотних коштів (ОК _{вл})	1495 – 1095 або 1495 + 1595 – 1095	3,7	104,9	-108,3	зменшення
4. Коефіцієнт маневрності власного капіталу (К _{ман})	1495 – 1095	1	1	1	більше 0,1
	1495				
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами (К _з)	1495 – 1095	0,21	0,73	-4,86	0,1
	1195+1200				

*Розраховано за даними підприємства

Як видно з табл. 2.6, коефіцієнт автономії впродовж двох років не покращився, що свідчить про погіршення стабільності і фінансової залежності підприємства від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів, як і попередній показник, на кінець звітного року погіршився і показує, що підприємство на початок попереднього року на 1 грн. власних коштів залучало 1,43 грн. залучених коштів, на кінець попереднього року - 0,23 грн., на кінець звітного року – 1,21 грн. Підприємство має власний оборотний капітал, величина якого на кінець звітного року зменшується, що негативно характеризує діяльність

підприємства. Коефіцієнт маневреності власного капіталу однаковий за всі періоди. Значення коефіцієнту забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами на кінець звітної року зменшився, і не знаходиться в межах норми, що свідчить про недостатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних. Таким чином, аналіз показників фінансової стабільності підприємства дозволяє зробити висновок про неефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та фінансову стабільність функціонування підприємства на ринку.

Аналіз ліквідності балансу здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» допомогою табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Розрахунок абсолютних показників для аналізу ліквідності балансу звітної року*

Показники активу балансу	Сума, тис.грн.		Показники пасиву балансу	Сума, тис.грн.		Платіжний результат, тис.грн.	
	на початок року	на кінець року		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
A_1 – Найбільш ліквідні активи (1160+1165)	130,9	20,3	P_1 – Найбільш термінові зобов'язання (1605+1615÷1660++1690+1700)	61,4	128,9	69,5	-108,6
A_2 – Активи, які можна реалізувати швидко (1120÷1155+1190)	1,9	2	P_2 – Короткострокові пасиви (1600+1610)	-	-	1,9	2
A_3 – Активи, які можна реалізувати повільно (1100+1110+1170+1200)	-	-	P_3 – Довгострокові пасиви (1500÷1520)	-	-	-	-
A_4 – Активи, реалізація яких пов'язана з труднощами (1095)	-	-	P_4 – Постійні пасиви (1495+1665+1525+1526)	104,9	-108,3	104,9	-108,3
<i>Баланс</i>	166,3	22,3	<i>Баланс</i>	166,3	223	-	-

*Розраховано за даними підприємства

З табл. 2.7 видно, що впродовж двох років (на початок та на кінець звітної року) виконується наступна нерівність: $A_1 > P_1$, $A_2 > P_2$, $A_4 < P_4$. Таким чином,

Баланс підприємства в продовж двох років не є абсолютно ліквідним, тому що не виконується перша нерівність.

Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками *

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Норма	Розрахункові значення			Відхилення
			На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	$\frac{1195+1200}{1695}$	= 2,0	1,7	2,7	0,2	-2,5
Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	$\frac{1195+1200-1100-1110}{1695}$	1,0	1,7	2,7	0,2	-2,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{60+1165}{1695}$	> 0,2 [0,25.. 0,35]	1,7	2,1	0,2	-1,9

*Розраховано за даними підприємства

З табл. 2.5 видно, що коефіцієнт покриття не знаходиться в межах норми, коефіцієнт швидкої ліквідності також не знаходиться в межах норми, що негативно характеризує діяльність підприємства і свідчить про те, що підприємство не здатне покрити свої термінові зобов'язання, і негативним є невідповідність нормативному значенню коефіцієнту абсолютної ліквідності. Тобто, підприємству необхідно застосовувати заходи, щодо підвищення цього показника.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства здійснюють за допомогою даних форм № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.9.

З табл. 2.9 видно, що фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування в звітному році порівняно з попереднім зменшився на 314,4 тис. грн., або на 31,07%. Це відбулось за рахунок зменшення фінансового результату від реалізації продукції на 522,9 тис. грн., або в 0,4 рази. Негативний вплив здійснив збиток від іншої операційної діяльності в звітному році, який склав 829,6 тис. грн.

Таблиця 2.9 – Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Фінансовий результат від реалізації продукції	2000-2050-2130-2150	1453,7	157,2	616,4	-42,4	-837,3	-0,6 р
2. . Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	2120-2180	1352,5	148,7	829,6	-61,3	-522,9	-0,4р
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	2190 (2195)	-	х	-	х	-	-
4. Фінансовий результат від інвестиційної та фінансової діяльності	2200 + 2220 – 2250 –2255	-	-	-	-	-	-
5. Фінансовий результат іншої діяльності	2240 – 2270	-	-	-	-	-	-
6. Фінансові результати від звичайної діяльності	2290 (2295)	101,2	670,2	-213,2	-210,7	-314,4	-31,07

*Розраховано за даними підприємства

Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування в попередньому році формувався за рахунок прибутку від реалізації продукції, прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності, прибутку від іншої діяльності, а також прибутку від іншої операційної діяльності . В звітному році цей показник формувався за рахунок прибутку від реалізації продукції, прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності, прибутку від іншої діяльності та збитку від іншої операційної діяльності.

Аналіз формування та динаміки фінансового результату від основної операційної діяльності (реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)) проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Аналіз формування та динаміки фінансових результатів підприємства від основної операційної діяльності *

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом Рядка	Попередній рік, тис. грн.	Звітний рік, тис. грн.	Відхилення	
				тис. грн.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1453,7	616,4	-837,3	-57,6
2. Собівартість реалізованої продукції	2050	-	-	-	-
3. Адміністративні витрати	2130	-	-	-	-
4. Витрати на збут	2150	-	-	-	-
5. Фінансовий результат від основної операційної діяльності	2000-2050-2130-2150	1453,7	616,4	-837,3	0,6р

**Розраховано за даними підприємства*

З табл. 2.10 видно, що фінансовий результат від основної операційної діяльності в звітному році порівняно з попереднім зменшився на 837,3 тис. грн., або на 106 %. Це відбулось за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) більшими темпами, а саме на 57,6%, ніж витрат.

Аналіз формування чистого прибутку підприємства проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.11.

Таблиця 2.11 - Аналіз формування чистого прибутку*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	2290 (2295)	101,2	-213,2	-314,4	-310,7
2. Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис. грн.	2300	-	-	-	-
3. Чистий прибуток, тис. грн.	2290 (2295)–2300	101,2	-213,2	-314,4	-310,7

**Розраховано за даними підприємства*

З табл. 2.11 видно, що сума чистого прибутку підприємства в звітному році порівняно з попереднім зменшилась на 314,4 тис. грн., або на 310,7%. Це відбулось за рахунок зменшення фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування на таку ж суму.

Аналіз рентабельності виробництва здійснюють за даними форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.12.

Таблиця 2.12 - Аналіз рентабельності виробництва*

Показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік	Абс.відхил.
1. Фінансовий результат від звичайної діяльності, тис.грн.	форма№2 р.2290 (2295)	101,2	-213,2	-314,4
2. Середня річна вартість основних засобів, тис.грн.	форма№1 р.1011*	10,7	10,7	0
3. Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	форма№1 р.1195*	166,3	22,3	-144
4. Загальна величина виробничих фондів підприємства, тис. грн..	р. 2 + р. 3	177	33	-144
5. Рентабельність виробництва, %	р.1: р.4·100%	57,2	-646,1	-703,3

**Розраховано за даними підприємства*

З табл. 2.12 видно, що в звітному році порівняно з попереднім рентабельність виробництва зменшилась на 703,3%. Це відбулось за рахунок зміни наступних факторів :

- зменшення прибутку від звичайної діяльності до оподаткування на 314,4 тис. грн. зменшило рентабельність виробництва на 703,3 відсоткових пункти;
- середньорічна вартість ОЗ не змінилась;
- зменшення середньорічної вартості оборотних коштів на 144 тис. грн. також не змінило рентабельність виробництва.

Аналіз ймовірності банкрутства підприємства здійснюють за допомогою даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та № 2«Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за двох факторною моделлю Альтмана здійснюється за допомогою формули 1.

$$Z = -0.3877 - 1.0736 \cdot K_{\text{пл}} + 0.579 \cdot \frac{\text{ПК}}{\text{П}} \quad (1)$$

де Z – показник ймовірності банкрутства

$K_{\text{пл}}$ – коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)

ПК – позиковий капітал (ф. №1, 1595+1695+1700)

П – сума пасивів (ф. №1, р. 1900)

Якщо $Z > 0$, констатується високий рівень банкрутства, при $Z < 0$ – низький.

$$Z_{\text{попер.}} = -0,3877 - 1,0736 \cdot 2,7 + 0,579 \cdot (61,4/166,3) = -3,07$$

$$Z_{\text{звітн.}} = -0,3877 - 1,0736 \cdot 0,2 + 0,579 \cdot (130,6/22,3) = 2,8$$

За допомогою формули (1) визначили рівень Z -показника в звітному та попередньому роках та оцінили тенденцію його зміни в звітному році порівняно з попереднім.

Показники свідчать, що рівень банкрутства підприємства високий.

Оцінка ймовірності банкрутства за двох факторною моделлю Альтмана свідчить, що в попередньому році показник $Z < 0$, що свідчить про низький рівень ймовірності банкрутства підприємства, а в звітному році показник $Z > 0$, що свідчить про – високий рівень ймовірності банкрутства підприємства. Даний показник має тенденцію до зростання, тобто вірогідність банкрутства збільшується, цей показник негативно характеризує діяльність підприємства.

2.5. Узагальнення результатів аудиторської перевірки

Результати аудиторської перевірки відображаються у звіті аудитора та аудиторському висновку.

Аудиторський звіт містить відомості про стан обліку, внутрішнього контролю, достатність і достовірність фінансової звітності. У зв'язку з тим, що зміст аудиторського звіту залежить від конкретних обставин та наслідків перевірки, він складається за довільною формою. Аудиторський звіт складається тільки для замовника і може бути опублікований тільки за його дозволом.

Аудиторський висновок = це офіційний документ, засвідчений підписом та печаткою аудитора (аудиторської фірми), що складається у встановленому порядку за наслідками проведення аудиту і містить у собі висновок стосовно достовірності фінансової звітності, повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності

Аудиторський висновок має вміщувати відомості про достовірність або недостовірність даних фінансової звітності підприємства, дотримання ним правил ведення бухгалтерського фінансового обліку, економічну оцінку його ліквідності, платоспроможності, доходності.

Крім того, у висновку аудитора підкреслюється, що достовірність фінансової звітності підтверджується документами, які стосуються первинного фінансового обліку, грошовими документами, наявністю готівки, цінних паперів, товарно-матеріальних цінностей, необоротних активів (основних фондів) тощо.

Аудиторський висновок включає загальну (вступну), аналітичну і підсумкову частини, які укладаються на підставі МСА №700 «Аудиторський висновок про фінансову звітність» і № 800 «Аудиторський висновок при виконанні завдань із аудиту спеціального призначення» [62; 63].

Складовою аудиту фінансової звітності є фінансовий аналіз звітності, у процесі якого слід дати оцінку фінансової сталості й платоспроможності, зокрема розрахувати коефіцієнти і показники ліквідності й фінансової активності, що зроблено в II розділі даної роботи.

Отже, аудит фінансової звітності сприяє виявленню недоліків, попередженню банкрутства, визначенню перспектив розвитку виробництва в умовах жорсткої конкурентної боротьби.

В кваліфікаційній роботі нами проведено аудит достовірності показників фінансових результатів та укладено умовно-позитивний висновок (додаток Б) [64].

Наприкінці аудиторського висновку проголошено наступне:

За результатами зіставлення даних фінансової звітності з даними бухгалтерського обліку істотні відхилення не виявлено, перевірена фінансова інформація ТОВ «Профаудит» про фінансові результати відображена справедливо й вірогідно, відповідає нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку й звітності в Україні.

Також підтверджена валюта балансу ТОВ «Профаудит» станом на 31.12.2022 року в сумі **22 тис.грн.** та чистий фінансовий результат (збиток) за 2022 рік в сумі **213 тис.грн.**

Після завершення аудиторської перевірки один екземпляр усієї підсумкової документації залишається в аудитора.

Висновки до другого розділу

На основі проведеного аудиту достовірності бухгалтерського та податкового обліку фінансових результатів діяльності підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Аудит фінансових результатів – один з найважливіших й найвідповідальніших напрямків аудиту, що потребує залучення до перевірки висококваліфікованих фахівців.

Аудит фінансових результатів вимагає перевірки всіх доходів та витрат, що списуються на фінансові результати і впливають на формування кінцевого результату діяльності.

2. Важливим етапом планування аудиту є визначення ймовірних ризиків невиявлення помилок та загроз незалежності думки аудитора

На етапі планування був проведений тест системи внутрішнього контролю й бухгалтерського обліку фінансових результатів, а також складена програма перевірки.

3. В процесі дослідження здійснена аудиторська перевірка достовірності показників фінансової звітності щодо фінансових результатів підприємства та надано умовно-позитивний висновок щодо розміру валюти балансу та чистого фінансового результату діяльності за 2022 рік.

4. В процесі аудиту виявлена невідповідність вартості чистих активів вста-

новленим вимогам. Підприємству пропонується розробити комплекс заходів для підвищення прибутковості основної діяльності та заходи для ліквідації збитків від фінансової та іншої діяльності. Для забезпечення внутрішнього систематичного моніторингу та аналізу фінансового стану підприємства та рівня його прибутковості пропонується створити службу внутрішнього аудиту.

3. СТАН БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Протягом тривалого періоду склалися різні системи обліку і безліч форм організації поточних облікових записів, які відомі на практиці як форми бухгалтерського обліку. Система бухгалтерського обліку ґрунтується на окремих, узгоджених між собою економічних принципах, що мають велике значення при практичному їх застосуванні.

Система бухгалтерського обліку складається з таких основних частин: плану рахунків, первинних і зведених бухгалтерських документів, бухгалтерських реєстрів, де концентруються і групуються числові записи, що відображують зміни під впливом господарської діяльності; бухгалтерського балансу, що відображує стан господарських засобів (активів) і їх джерел, а також наявність, розміщення, склад і призначення цих засобів і джерел.

Основні положення облікової політики підприємства:

- Калькуляційний періодом і періодом визначення фінансових результатів є місяць.
- Фінансовий результат від реалізації продукції (робіт, послуг) визначається за всю відвантажену продукцію, незалежно від отримання оплати.
- Оцінку ступеня завершеності операцій з надання послуг та виконання робіт здійснювати шляхом вивчення виконаної роботи. В бухгалтерському обліку доходи відображати в звітному періоді підписання Акту виконаних робіт (наданих послуг).
- По роботах і послугах згідно довгострокових угод виручка від реалізації робіт і послуг та фінансові результати визначаються: після повного завершення робіт за угодою; після завершення кожного етапу робіт за угодою.
- Ступінь завершеності робіт за будівельними контрактами визначається за методом співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом.

- Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві покласти на бухгалтерію підприємства на чолі з головним бухгалтером.

- Обов'язки головного бухгалтера визначаються посадовою інструкцією, зробленою згідно вимогам Закону № 966.

- Склад бухгалтерії встановлюється штатним розкладом, а обов'язки кожного співробітника регламентуються відповідними посадовими інструкціями.

- Бухгалтерський облік вести на основі плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємства та організацій, по журнально-ордерній формі з комп'ютерною обробкою за допомогою програми 1:С підприємства.

Практика і теорія бухгалтерського обліку запропонували декілька систем бухгалтерського обліку. Найбільш прогресивною з них виявилася подвійна система рахівництва, яка знаходить застосування і по сьогоднішній день у всіх галузях народного господарства.

Під формою бухгалтерського обліку розуміють організацію рахункових записів і порядок поєднання-різних видів облікових реєстрів, які повинні забезпечити оперативний контроль, своєчасність, повноту і достовірність узагальнення у бухгалтерському обліку всіх багатогранних господарських операцій, які відбуваються на підприємстві.

Основними принципами, що визначають ту чи іншу форму обліку, є: структура реєстрів синтетичного обліку, взаємозв'язок реєстрів синтетичного і аналітичного обліку, зовнішня форма реєстрів, послідовність і спосіб записів, кількість реєстрів.

Завдання вибору найбільш прогресивних форм бухгалтерського обліку надзвичайно складна. Складність і разом з тим актуальність цього питання ще більше зросла у зв'язку з інтенсивним використанням на сьогоднішній день персональних електронно-обчислювальних машин і впровадженням складної системи оподаткування.

Перш ніж характеризувати застосування в Україні перспективних форм бухгалтерського обліку, дало стисле уявлення про форми, які виникли раніше і застосовуються у багатьох підприємствах і по сьогоднішній день.

Характерні особливості Журнально-ордерної форми обліку такі:

- принцип кредитової ознаки реєстрації господарських операцій у Журналах-ордерах;
- поєднання хронологічних і систематичних записів;
- одночасність записів даних синтетичного й аналітичного обліку;
- ведення реєстрів із зазначенням кореспонденції рахунків, номенклатури статей аналітичного обліку і відповідних показників для складання звітності;
- можливість контролю ведення синтетичного й аналітичного обліку.

Основними регістрами при цій формі обліку є Журнали-ордери, що ведуться за кредитом синтетичних рахунків (синтетичного обліку) і дебету кореспондуючих рахунків. Використовують також регістри аналітичного обліку - відомості, таблиці, книги і картки.

Наприкінці місяця підсумкові дані кредитових оборотів із Журналів-ордерів переносять до Головної книги, в якій підраховують обороти по дебету кожного рахунка. Головну книгу використовують для узагальнення даних Журналів-ордерів, взаємної перевірки зроблених записів за окремими рахунками і складання звітного Балансу.

У Головній книзі відображають початкове сальдо, поточні обороти і сальдо на кінець звітного періоду (місяця, кварталу, року) за кожним синтетичним рахунком. За методом подвійного запису суми дебетових і кредитових оборотів, а також дебетових і кредитових сальдо мають бути відповідно між собою рівними. Головна книга відкривається на рік.

У період переходу до повноцінної ринкової економіки автоматизація бухгалтерського обліку, точність і оперативність інформації є вирішальними факторами успішного розвитку економіки України. При цьому необхідно враховувати значну різницю у змісті бухгалтерського обліку в Україні і в країнах з розвинутою економікою. Якщо в Україні бухгалтерська справа обмежувалася обліково-реєстраційними завданнями, то в країнах з розвинутою ринковою економікою вони не є основною частиною бухгалтерського обліку, основна увага приділяється фінансовому аналізу та прогнозуванню. Тому дуже важливо оцінити завдання й цілі автоматизації бухгалтерського обліку.

Завдання автоматизації - підвищення якості роботи як бухгалтерів, так і бухгалтерії в цілому. Комп'ютер - це тільки інструмент, що дає змогу максимально

повно використовувати кваліфікацію спеціаліста й максимально спрощувати повсякденну рутинну роботу.

Автоматизація не лише підвищує якість обліку, а й якість бізнесу підприємства. Тому вибір засобів автоматизації завжди має здійснюватися безпосередньо зацікавленими спеціалістами - бухгалтером і керівником підприємства. Лише спеціаліст-бухгалтер може правильно оцінити систему за всіма критеріями, основними з яких є такі:

1. Настроюваність системи як на специфіку конкретної організації (незалежно від форми власності), так і на можливі зміни в законодавстві. Користувачеві має бути надана можливість у мінімальний термін і без втрат інформації перебудувати не тільки План рахунків, звітні форми, типові проведення, а й формувати звітність згідно з новими вимогами. Так, наприклад, підприємства з іноземними інвестиціями, як правило, надають своїм зарубіжним партнерам звітність за формами, заснованими на інших, ніж в Україні, методах.

2. Можливість роботи не тільки в локальних обчислювальних мережах, а й з іншими джерелами бухгалтерської інформації, такими, як системи зв'язку "клієнт - банк" для пересилання платіжних документів безпосередньо з комп'ютера до банку; касові апарати для оперативного обліку і відображення операцій у роздрібній торгівлі тощо.

3. Наявність з боку розроблювана кваліфікованої підтримки користувача приблизно за такими напрямками:

а) навчання роботі з програмами, що особливо важливо, оскільки в багатьох випадках через відсутність необхідних навичок і відпрацьованих методик навчання бухгалтер не може використовувати програмне забезпечення;

б) супроводження програмного забезпечення, що необхідно не тільки на випадок ушкодження програми з різних причин, а й у випадках радикальних змін у законодавстві;

в) оперативні консультації, оскільки проблеми, що виникають у процесі роботи, значною мірою зумовлені або порушенням технології роботи з програмами, або недостатнім знанням можливостей системи.

Основні особливості програми «BAS: Бухгалтерія»:

- ведення синтетичного й аналітичного обліку стосовно потреб підприємства;
- можливість ведення кількісного багатоваріантного обліку;
- одержання всієї необхідної звітності та різномірних документів із синтетичного й аналітичного обліку;
- повна настроюваність: можливість доповнювати і змінювати План рахунків бухгалтерського обліку, систему проводок, ведення аналітичного обліку, форм первинних документів, форм звітності;
- можливість автоматичного друку вихідних (первинних) документів.

Вихідними даними для програми є господарські операції, що вносяться до Журналу господарських операцій.

Програма «BAS: Бухгалтерія - Проф. для Windows» дає можливість вводити господарські операції декількома способами:

- 1) ручне введення операцій;
- 2) використання типових операцій;
- 3) використання режиму «документи і розрахунки».

На підставі введених господарських операцій програма формує звітність із синтетичного обліку та різні допоміжні документи, зокрема:

- оборотно-сальдову відомість за рахунками і субрахунками;
- «шахматку»;
- аналіз рахунка за підсумками і кореспонденцією даного рахунка з відповідними рахунками;
- обороти по дебету і кредиту рахунка і відповідне сальдо, а також обороти і сальдо по рахунках за відповідний період;
- Журнал-ордер і відомість по рахунку;
- зведені проведення-підсумки за відповідною кореспонденцією;
- аналіз рахунка за датами;
- звіт за журналом операцій - вибірку проведення із журналу операцій за визначеними рахунками, кореспонденцією та іншими ознаками;
- картку рахунка і всі проведення з даним рахунком.

Програма може утримувати відомості за будь-який період часу.

Для ведення аналітичного обліку програма дає змогу вводити необмежену кількість довідників об'єктів аналітичного обліку (субконто): за видами продукції, матеріалами, підприємствами, співробітниками та ін.

Усі документи з аналітичного обліку формуються у грошовому, а якщо це потрібно, то і в натуральному виразі. Зокрема видаються такі документи:

- оборотно-сальдова відомість, що утримує дані про сальдо та обороти за об'єктами обліку;
- картка субконто, що містить усі проведення з даним об'єктом обліку;
- аналіз рахунка за субконто - кореспонденції з різними рахунками кожного об'єкта обліку;
- аналіз субконто - зведення всіх підсумків за даними субконто;
- обороти між субконто.

Крім цього, програма дає змогу створювати звіти довільної форми, що використовують дані не лише синтетичного, а й аналітичного обліку.

Для бухгалтерії перехід до реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку означав постійне підвищення вимог до обсягу, якості та оперативності роботи, зростання вимог до рівня кваліфікації з глибокими знаннями економічної теорії, права, фінансового аналізу. Відповідно підвищувались вимоги до автоматизованих систем: це й можливість надання даних для фінансового аналізу, і поширення можливостей бухгалтерського діловодства й документообігу, системи зведеного обліку та фінансової звітності, яку складають підприємства різних країн світу і яка має певні відмінності у підходах до змісту фінансових звітів, необхідних для прийняття рішень в умовах розвитку міжнародної торгівлі, транснаціональних корпорацій, глобалізації фінансових ринків.

3.2. Облік витрат на підприємстві

Рахунки Класу 9 «Витрати діяльності» застосовуються для узагальнення про витрати операційної, інвестиційної, фінансової діяльності та витрати на запобігання надзвичайним подіям і ліквідацію їх наслідків.

Для обліку основних витрат на виробництво в Плані рахунків призначено такі рахунки: 23 «Виробництво» і 91 «Загальновиробничі витрати». Рахунок 23 призначений для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції. Рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» призначений для обліку та розподілу непрямих виробничих витрат

Таблиця 3.1 - Кореспонденція рахунків з обліку загальновиробничих витрат

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Передано матеріали у виробництво	23	20
Нараховано заробітну плату працівникам виробництва	23	66
Нараховано обов'язкові страхові збори	23	65
Нараховано знос виробничих основних засобів	23	13
Нараховано заробітну плату адміністрації і обслуговуючому персоналу цеху	91	66
Нараховано обов'язкові страхові збори	91	65
Нараховано знос основних засобів, що знаходяться на обслуговуванні адміністрації цеху	91	13
Загальновиробничі витрати включені до собівартості виготовленої продукції	23	91
Оприбутковано на склад готову продукцію	26	23
Списана собівартість реалізованої продукції	90	26

Рахунок 92 «Адміністративні витрати» відображає загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства.

Таблиця 3.2 - Кореспонденція рахунків з обліку адміністративних витрат

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Нараховано заробітну плату адміністрації підприємства	92	66
Нараховано обов'язкові страхові збори	92	65
Нараховано знос обладнання офісу	92	13
Відображено витрати на службові відрядження управлінського персоналу	92	372
Списано матеріали на ремонт офісу	92	201
Здійснені інші адміністративні витрати	92	685
Відображено витрати на розрахунково-касове обслуговування	92	685
Списано адміністративні витрати на фінансовий результат	791	92

Рахунок 93 «Витрати на збут» обліковує витрати, пов'язані із збутом (реалізацією, спродажем) продукції, товарів, робіт і послуг.

Таблиця 3.3 - Кореспонденція рахунків з обліку витрат на збут

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Нараховано заробітну плату продавцям	93	66
Нараховано обов'язкові страхові збори	93	65
Нараховано знос торговельного обладнання	93	13
Відображено витрати на службові відрядження працівників збуту	93	372
Списано матеріали на ремонт тари	93	201
Створено резерв на покриття майбутнього гарантійного ремонту	93	473
Списано витрати пов'язані із збутом продукції	791	93

На рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» ведеться облік витрат операційної діяльності підприємства, крім витрат, які відображаються на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут».

Облік на цьому рахунку ведеться аналогічно як і на рахунках 92 і 93, тобто за дебетом даного рахунку відображається сума визнаних витрат а за кредитом списання на рахунок 79 «Фінансові результати».

Витратами фінансової діяльності підприємства є витрати за відсотки (за кредитами отриманими, облігаціями випущеними, фінансовою орендою тощо) та інші витрати підприємства, пов'язані із залученням позичкового капіталу.

Для обліку таких витрат у новому Плані рахунків передбачено рахунок 95 «Фінансові витрати».

951 - Відсотки за кредит

952 - Інші фінансові витрати

Таблиця 3.4 - Кореспонденція рахунків з обліку інших операційних витрат

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Відображено в обліку витрати на дослідження і розробку	941	20, 22, 66, 65
Списано реалізовану іноземну валюту	942	312
Відображено собівартість реалізованих виробничих запасів	943	20
Створено резерв сумнівних боргів	944	38
Відображено витрати від операційних курсових різниць	945	312, 314, 332, 334, 362, 632
Віднесено на витрати втрати від знецінення запасів	946	20, 22, 26, 28

Продовження табл. 3.4		
Відображено втрати і нестачі від псування цінностей (якщо винуватця не встановлено)	947	20, 22, 23, 25, 26, 28
Відображені визнані штрафи та санкції	948	31, 63, 64, 65, 68
Відображені інші витрати операційної діяльності (матеріальна допомога, понаднормові втрати від браку)	949	301, 24
Віднесено інші операційні витрати на зменшення фінансового результату	791	94

Таблиця 3.5. - Кореспонденція рахунків з обліку фінансових витрат

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Нараховані проценти за користування кредитом	951	684
Нараховані проценти за договором фінансової оренди	952	684
Фінансові витрати списані на фінансові результати	792	951, 952

У процесі здійснення інвестиційної діяльності виникають втрати від зменшення вартості інвестицій, облік яких ведеться на рахунку 96 «Втрати від участі в капіталі».

Таблиця 3.6 - Кореспонденція рахунків з обліку втрат від участі в капіталі.

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Відображено інвестором збитки, одержані від інвестиційної діяльності (здійснюваної за методом участі в капіталі)	96	141
Списано одержані збитки на фінансовий результат	792	96

На даному рахунку обліковуються втрати, пов'язані зі зменшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування. До таких втрат можуть бути віднесені збитки, одержані інвестором, або інші втрати капіталу, наприклад, знецінення необоротних активів, інвестицій.

Підприємство в звітному році не мало витрат від участі в капіталі.

Облік таких витрат ведеться на рахунку 97 «Інші витрати». За дебетом даного рахунка відображається сума визнаних витрат, за кредитом – списання на рахунок 79 «Фінансові результати».

Таблиця 3.7 - Кореспонденція рахунків з обліку інших витрат.

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Відображено собівартість реалізованих фінансових інвестицій	971	14,35
Списано собівартість реалізованих необоротних активів – тобто залишкову вартість основних засобів, нематеріальних активів тощо	972	10, 11, 12, 18
Відображено списання реалізованих цілісних майнових комплексів	973	10
Відображено суму знецінення (уцінки) необоротних активів, фінансових санкцій	975	10, 12, 14, 35
Відображено витрати від не операційної від'ємної курсової різниці	974	302, 312, 314, 332, 334, 342
Відображається залишкова вартість необоротних активів при їх списанні, ліквідації	976	10, 11, 12, 18
Списано в кінці звітного періоду на фінансові результати інші витрати звичайної діяльності	793	97

3.3. Облік доходів на підприємстві

Облік доходів підприємства від реалізації продукції, товарів (робіт, послуг) та інших видів діяльності на підприємстві ведеться на рахунку 70.

Таблиця 3.8 - Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації та інших видів діяльності

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Виникнення (збільшення) довгострокової дебіторської заборгованості (за майно, що передано у фінансову оренду), довгострокові векселі держані, інша дебіторська заборгованість	16	70
Отримання векселя за продані товари (роботи, послуги) та за іншими операціями	341	702
Продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг (у тому числі на виконання бартерних контрактів), яка включає податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів та включені у вартість реалізації (дохід від реалізації)	361	701 702 703
Виникнення дебіторської заборгованості за виданими авансами, з підзвітними особами, за нарахованими доходами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за позиками членам кредитних спілок, з іншими дебіторами	37	70
Субрахунок №496 "Результат зміни резервів із страхування життя" закривається списанням з нього відповідної суми в кореспонденції з субрахунком № 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг" (у підприємств-страховиків)	496	703

Продовження табл.3.8		
Погашення, списання заборгованості за одержання від постачальників та підрядників товарно-матеріальних цінностей, прийнятих робіт, наданих послуг	631	702 703
Сума збитків, утриманих із заробітної плати на користь підприємства	66	70
Списання доходів майбутніх періодів на відповідні рахунки доходів та включення до складу доходів відповідного періоду	69	70
Результат операцій перестраховування	70	705
Повернення страхувальникові страхових платежів у разі довгострокового припинення дії договору страхування	76	705
Списання збитків від реалізації продукції	79	70
Сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, у касу від покупців і замовників	70	36
Нараховані платежі до бюджету (акцизний збір, податок на додану вартість), інші непрямі податки, передбачені законодавством; податок на прибуток	70 98	641
В кінці місяця закриття рахунка №70 "Доходи від реалізації" - списування суми на фінансові результати	70	79

На рахунку №71 «Інший операційний дохід» ведеться узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Таблиця 3.9 - Кореспонденція рахунків з обліку інших операційних доходів

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Надходження відходів виробництва, невиправний брак, матеріальні цінності, одержані від ліквідації основних засобів, які не можуть бути використані як матеріали, паливо або запасні частини на цьому підприємстві тощо	20 37	719
Повернення на склад з експлуатації малоцінних та швидкозношуваних предметів, придатних для подальшого використання (раніше списаних)	22	719
Дохід від інвентаризації інших оборотних активів в основному виробництві (надлишки)	23	719
Надходження безкоштовно напівфабрикатів	25	719
Оприбутковані лишки готової продукції на складі	26	719
Дохід від операційної діяльності(операцій з тарою)	284	719
Дохід від операцій внаслідок проведеної інвентаризації готівкових коштів	301	719
Визнання доходу від реалізації іноземної валюти	31	711
Визнання доходу від отриманих штрафів, пені, неустойки	31	715
Визнання доходу від списання кредиторської заборгованості	63 68	717

Продовження табл.3.9		
Заборгованість дебіторів (крім проданих товарів, виконаних робіт, наданих послуг), тобто за іншими операціями, яка забезпечена векселями	34	719
Інший операційний дохід від покупців та замовників, крім заборгованості, яка забезпечена векселями	361	719
Дохід від реалізації інших оборотних активів	37	712
Дохід від операційної оренди активів	37	713
Дохід від операційної курсової різниці	36 63	714
Відшкодування раніше списаних активів	37	716
Відшкодування працівниками підприємству завданих збитків внаслідок нестач і втрат від псування цінностей, нестач та розкрадання грошових коштів тощо	375	719
Списання сумнівної заборгованості або зменшення	38	719
Списання надлишку, зарезервованих сум для забезпечення майбутніх витрат і платежів	471	719
Дохід від отриманих грантів та субсидій	48	718
Сума в порядку закриття рахунків обліку інших операційних витрат (кредитове сальдо на рах. №71 "Інший операційний дохід")	71 "Інший операційний дохід"	793 "Результат іншої звичайної діяльності"

Рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі» призначено для узагальнення інформації про доходи від інвестицій, які здійснені в асоційовані, дочірні або спільні підприємства та облік яких ведеться за методом участі в капіталі.

Рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі» має такі субрахунки:

721 «Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства»;

722 «Дохід від спільної діяльності»;

723 «Дохід від інвестицій в дочірні підприємства».

Підприємство не займається інвестиційною діяльністю.

Таблиця 3.10 - Кореспонденція рахунків з обліку доходів від участі в капіталі

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Відображення доходу від інвестицій в асоційовані підприємства, від спільної діяльності, від інвестицій в дочірні підприємства	14	721
Списання суми доходу - кредитове сальдо (в порядку закриття рах. №72 "Дохід від участі в капіталі") на фінансові результати	721	792

Рахунок 73 «Інші фінансові доходи» призначено для обліку доходів, які виникають у ході фінансової діяльності підприємства, зокрема дивідендів, відсотків та інших доходів від фінансової діяльності, які не обліковуються на рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі».

Рахунок 73 «Інші фінансові доходи» має такі субрахунки:

На субрахунку 731 «Дивіденди одержані» узагальнюється інформація про належні дивіденди від інших підприємств, що не є асоційованими, дочірніми та спільними.

На субрахунку 732 «Відсотки одержані» узагальнюється інформація про відсотки за облігаціями чи іншими цінними паперами, за якими не ведеться облік на субрахунку 733 «Інші доходи від фінансових операцій», узагальнюється інформація про інші доходи від фінансової діяльності, що не знайшли відображення на інших субрахунках рахунка 73 «Інші фінансові доходи».

Таблиця 3.11 - Кореспонденція рахунків з обліку доходу від інших фінансових доходів (рах. № 73)

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Погашення (списання) довгострокової дебіторської заборгованості	73	16
Зменшення вартості негативного гудвілу при визнанні доходу	192	733
Визнання інших фінансових доходів, у тому числі:		
- дивідендів отриманих	37	731
- відсотків отриманих	37	732
- інших доходів від фінансових операцій	37	733
Погашення заборгованості за довгостроковими позиками та переведення до поточної заборгованості	50 52	733
Інші доходи від фінансових операцій, доходів майбутніх періодів; погашення, списання заборгованості поставальниками; зменшення (погашення) заборгованості підприємствами перед засновниками та учасниками; надходження від різних організацій некомерційного характеру (навчальні, науково-дослідні заклади, наймачі квартир та ін.)	60 63 67 68	73
Списання суми в порядку закриття рахунка 73	73	793

Рахунок 74 «Інші доходи» призначено для обліку доходів, які виникають в процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства. Рахунок 74 «Інші доходи» має такі субрахунки: 741 «До-

хід від реалізації фінансових інвестицій»; 742 «Дохід від реалізації необоротних активів»; 743 «Дохід від реалізації майнових комплексів»; 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці»; 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів»; 746 «Інші доходи від звичайної діяльності».

Таблиця 3.12 - Кореспонденція рахунків з обліку інших доходів (рах. №74)

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
Визнання інших доходів		
Дохід від реалізації необоротних активів	10 , 11, 12	742
Зменшення суми зносу (накопичення) амортизації	13	746
Дохід від капітальних інвестицій	15	741
Дохід від виникнення довгострокової дебіторської заборгованості	16	746
Дохід від безоплатно одержаних активів	20, 21, 22, 28	745
Визнання доходу від реалізації фінансових інвестицій	37	741
Визнання доходу від реалізації майнових комплексів	37	743
Різниця між продажною і номінальною вартістю первісно розміщених акцій (емісійний дохід)	421	746
Повернені невикористані суми цільового фінансування і цільових надходжень	48	741
Погашення заборгованості, забезпеченої виданим векселем	51	746
Погашення, списання довгострокових зобов'язань з оренди	53	741
Погашення довгострокових зобов'язань, переведення до короткострокових, списання тощо	55	746
Списання кредиторської заборгованості, що не виникла в ході операційного циклу	68	746
Належна сума непрямих податків (ПДВ, акцизного збору та інших зборів (обов'язкових платежів))	74	64
Списання суми доходів в порядку закриття рахунку 74	74	793

3.4. Облік фінансових результатів

Узагальнення інформації про фінансові результати підприємства від звичайної діяльності та надзвичайних подій ведеться на рахунку бухгалтерського обліку 79 «Фінансові результати».

Таблиця 3.13 - Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів

Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
В порядку закриття рахунка 70 «Доходи від реалізації»	70	79
	72	79
Списання суми доходу в порядку закриття рахунка 71 «Інший операційний дохід»	71	79
Списання суми в порядку закриття рахунка 73 «Інші фінансові доходи»	73	79
Списання суми доходів в порядку закриття рахунка 74 «Інші доходи»	74	79
Збільшення прибутку підприємства від усіх видів діяльності	79	44
Списання дебетового обороту рахунку 70 «Доходи від реалізації» на рахунок 79 «Фінансові результати»	79	70
Списання дебетових оборотів рахунка 90 «Собівартість реалізації» в порядку закриття	79	90
Списання визнаних адміністративних витрат рахунка 92 «Адміністративні витрати»	79	92
Списання витрат на збут, рахунок 93 «Витрати на збут»	79	93
Списання визнаних витрат, рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності»	79	94
Списання визнаних фінансових витрат	79	95
Списання визнаних витрат, рахунок 96 «Втрати від участі в капіталі»	79	96
Списання визнаних витрат, рахунок 97 «Інші витрати»	79	97
Включення до фінансових результатів суми податку на прибуток, рахунок 98 «Податки на прибуток»		98
Збільшення прибутку від усіх видів діяльності	79	441

3.5. Методика укладання Звіту про фінансові результати

Інформація про доходи, витрати та фінансові результати підприємства відображається у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід). За структурою звіт поділяється на чотири розділи:

1. Фінансові результати.
2. Сукупний дохід.
3. Елементи операційних витрат.
4. Розрахунок показників прибутковості акцій.

В 1-му розділі Звіту про фінансові результати доходи і витрати, наводять з метою визначення чистого прибутку або збитку звітного періоду (крім випадків, коли відповідні положення (стандарти) передбачають винятки з цього правила).

Доходи - збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

У розділі II звіту про фінансові результати розкрито інформацію про сукупний дохід підприємства.

Сукупний дохід за НП(С)БО 1 – зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками).

У розділі II наводиться вартість за поточний період іншого сукупного доходу до оподаткування як сума:

- дооцінки (уцінки) необоротних активів;
- дооцінки (уцінки) фінансових інструментів (за П(С)БО 13 «Фінансові інструменти»);
- накопичених курсових різниць (за П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»);
- частки іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств;
- іншого сукупного доходу.

У розділі III звіту наводяться відповідні елементи операційних витрат (на виробництво і збут, управління та інші операційні витрати), яких зазнало підприємство в процесі своєї діяльності протягом звітного періоду за вирахуванням внутрішнього обороту, тобто за вирахуванням тих витрат, які становлять собівартість продукції (робіт, послуг), що вироблена і спожита самим підприємством.

Розділ IV звіту про фінансові результати заповнюють акціонерні товариства, прості акції або потенційні акції яких відкрито продаються та купуються на фондових біржах, включаючи товариства, які перебувають у процесі випуску таких акцій.

3. Визначення чистого прибутку (збитку) підприємства на підставі даних бухгалтерського обліку про доходи, витрати та фінансові результати підприємства.

Визначення чистого фінансового результату (прибутку або збитку) здійснюється в розділі I «Фінансові результати» за такою схемою (рис.3.1):

Валовий прибуток (збиток) (ряд. 2090, 2095)	= Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, услуг) - Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)
Фінансові результати від операційної діяльності (ряд. 2190, 2195)	= Валовий прибуток (збиток) + Інші операційні доходи – Адміністративні витрати – Витрати на збут – Інші операційні витрати
Фінансові результати до оподаткування (ряд.2290, 2295)	= Фінансові результати від операційної діяльності + Доходи від участі в капіталі + Інші фінансові доходи + Інші доходи – Фінансові витрати – Витрати від участі в капіталі – Інші витрати
Чистий фінансовий результат (ряд. 2350, 2355)	= Фінансові результати до оподаткування +/- Витрати (дохід) з податку на прибуток +/- Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування

Рис. 3.1 – Схема визначення чистого фінансового результату [65]

В табл. 3.14. наведена методика розрахунку показників першого розділу форми №2.

Таблиця 3.14 - Методика розрахунку чистого прибутку [65]

Стаття	Код рядка	Методика розрахунку
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, услуг)	2000	КО рах.701, 702, 703 – ПДВ, АЗ тощо
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	ДО рах.901, 902, 903
Валовий:		
прибуток	2090	Ряд. 2000 – ряд.2050 (позитивний результат)
збиток	2095	Ряд. 2000 – ряд. 2050 (від’ємний результат)
Інші операційні доходи	2120	КО рах. 71
Адміністративні витрати	2130	ДО рах. 92

Продовження табл. 3.14		
Витрати на збут	2150	ДО рах. 93
Інші операційні витрати	2180	ДО рах. 94
Фінансові результати від операційної діяльності:		
прибуток	2190	Позитивний результат: Ряд. 2090 (2095) + ряд.2120 – ряд.2130 – ряд.2150 – ряд.2180
збиток	2195	Від’ємний результат : Ряд. 2090 (2095) + ряд.2120 – ряд.2130 – ряд.2150 – ряд.2180
Дохід від участі в капіталі	2200	КО рах.72
Інші фінансові доходи	2220	КО рах.73
Інші доходи	2240	КО рах. 74
Фінансові витрати	2250	ДО рах. 95
Витрати від участі в капіталі	2255	ДО рах. 96
Інші витрати	2270	ДО рах. 97
Фінансові результати до оподаткування:		
прибуток	2290	Позитивний результат: Ряд.2190 (2195) + ряд.2200 + ряд.2220+ ряд.2240 – ряд.2250 – ряд.2255 – ряд.2270
збиток	2295	Від’ємний результат : Ряд.2190 (2195) + ряд.2200 + ряд.2220+ ряд.2240 – ряд.2250 – ряд.2255 – ряд.2270
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	Дт 79 в кор. з Кт 981
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	
Чистий фінансовий результат:		
прибуток	2350	Позитивний результат: Ряд. 2290 (ряд. 2295) -/+ ряд. 2300 -/+ ряд. 2305
збиток	2355	Від’ємний результат : Ряд. 2290 (ряд. 2295) -/+ ряд. 2300 -/+ ряд. 2305

Особливості подання інформації у Звіті про фінансові результати:

1. За умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена, дохід у Звіті про фінансові результати відображається в момент надходження активу або погашення зобов'язання, які призводять до збільшення власного капіталу підприємства (крім зростання капіталу за рахунок внесків учасників).

2. За умови, що оцінка витрат може бути достовірно визначена, витрати відображаються у Звіті про фінансові результати в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (крім зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

3. Якщо актив забезпечує економічні вигоди протягом кількох звітних періодів, то витрати відображаються у Звіті про фінансові результати на основі систематичного та раціонального їх розподілу (наприклад, у вигляді амортизації) протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди.

4. Витрати слід негайно відображати у звіті про фінансові результати, якщо економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати такому стану, за якого вони визнаються активами підприємства.

5. Згортання доходів і витрат не дозволяється, крім випадків, передбачених відповідними положеннями (стандартами).

6. Джерелом інформації для відображення доходів є обороти по кредиту відповідних рахунків класу 7 «Доходи і результати діяльності».

7. Джерелом інформації для відображення витрат є обороти по дебету відповідних рахунків класу 9 «Витрати діяльності».

8. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається як оборот по кредиту рахунків 701, 702 та 703 за мінусом суми ПДВ, акцизного збору (АЗ) та інших вирахувань з доходу.

В табл. 3.15 представлена методика укладання другого розділу форми №2.

Таблиця 3.15 - Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	Методика розрахунку
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	Дт рах.10,12,15 в кор. з Кт рах. 411,412 та Дт рах. 411, 412 в кор. з Кт рах.10, 12,15
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	Обороти по рах.413
Накопичені курсові різниці	2410	Обороти по рах.423
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	Вибірка по рах.425
Інший сукупний дохід	2445	Інші
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	Σряд. 2400, 2405, 2410, 2415, 2445
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	Дт 79 в кор. з Кт 982 (в частині іншого сукупного доходу)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	Ряд.2450 – ряд.2455
Сукупний дохід	2465	Ряд.2350 + ряд.2355 + ряд.2460

Фінансовий результат та сукупний дохід визначаються в формі №2 за поточний (звітний) рік (квартал) та за попередній період.

Нормативна база укладання 1-го розділу форми №2: П(С)БО 15 «Доходи», П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 17 «Податок на прибуток», П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».

В розділі III «Елементи операційних витрат» форми №2 представлені операційні витрати за елементами : матеріальні витрати, витрати на оплату праці, витрати на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати.

Методика визначення елементів операційних витрат залежить від того, використовує підприємство рахунки 8-го класу рахунків чи не використовує (табл. 3.16).

Таблиця 3.16 - Елементи операційних витрат

Стаття	Код рядка	Методика розрахунку	
		з використанням рахунків 8-го класу	без використання рахунків 8-го класу
Матеріальні витрати	2500	ДО рах.80	Дт рах.23,91,92,93,94 в кор.з Кт рах.20,22,631
Витрати на оплату праці	2505	ДО рах.81	Дт рах.23,91,92,93,94 в кор.з Кт рах.661
Витрати на соціальні заходи	2510	ДО рах.82	Дт рах.23,91,92,93,94 в кор.з Кт рах.65
Амортизація	2515	ДО рах.83	Дт рах.23,91,92,93,94 в кор.з Кт рах.13
Інші операційні витрати	2520	ДО рах.84	Дт рах.23,91,92,93,94 в кор.з Кт рах.37,68
Разом	2550	Σряд. 2500, 2505, 2510, 2515, 2520	

Розділ IV Звіту про фінансові результати «Розрахунок показників прибутковості акцій» заповнюють акціонерні товариства, прості акції або потенційні прості акції яких відкрито продаються та купуються на фондових біржах, включаючи товариства, які перебувають у процесі випуску таких акцій.

В табл.3.17 наведена методика розрахунку статей даного розділу.

Таблиця 3.17 – Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код рядка	Методика розрахунку
Середньорічна кількість простих акцій	2600	Наводиться середньозважена кількість простих акцій, які перебували в обігу протягом звітного періоду

Продовження табл.3.17		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	Показується середньорічна кількість простих акцій в обігу, скоригована на кількість простих акцій, що можуть бути випущені в обіг згідно з укладеними угодами (опціон, ф'ючерсний контракт тощо)
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	Наводиться показник, який розраховується шляхом ділення суми чистого прибутку або збитку, який належить власникам простих акцій, на середньорічну кількість простих акцій (ряд. 2350 або 2355 Ф.2 - дивіденди, нараховані за привілейовані акції) / ряд. 2600
Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	2615	Відображається показник, який розраховується діленням скоригованої суми чистого прибутку, який належить власникам простих акцій, на скориговану середньорічну кількість простих акцій (ряд. 2350 або 2355 Ф.2 - дивіденди, нараховані за привілейовані акції) / ряд.2605
Дивіденди на одну просту акцію	2650	Відображається показник, який розраховується шляхом ділення суми оголошених дивідендів на кількість простих акцій, за якими сплачуються дивіденди Сума оголошених дивідендів/кількість простих акцій, за якими сплачуються дивіденди

Розрахунок середньорічної кількості акцій, чистого прибутку, який належить власникам простих акцій, та їх коригування здійснюється згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію».

3.5. Особливості застосування цифрових технологій в системі бухгалтерського обліку

Впровадження сучасних цифрових технологій в сферу бухгалтерського обліку впливає як на методологічні аспекти організації бухгалтерського обліку і обробки облікової інформації, так і на технологічні й інформаційні. Процес реєстрації господарських операцій вийшов на новий рівень. Враховуючи можливості хмарних технологій, бухгалтер може працювати в будь-якому місці з будь-якого пристрою (який забезпечує доступ до мережі Інтернет) в спеціалізованій програмі, де використовує зворотній зв'язок в процесі обробки інформації і отримання вхідних документів.

Вся інформація вводиться одноразово, і відразу оброблюється. Технологічний процес обробки даних при використанні сучасного бухгалтерського програмного забезпечення можна розділити на три етапи, на яких розкриємо можливості впровадження сучасних цифрових технологій:

1. Збір та реєстрація первинних даних для обробки в програмі. Це введення первинних документів в програмному забезпеченні.

2. Формування господарських операцій, структурування синтетичних та аналітичних рахунків, заповнення довідників постійною інформацією. На цьому етапі здійснюється контроль за веденими даними та їх відображенням в програмі. Незважаючи на те, що застосування інформаційних технологій наділяє систему бухгалтерського обліку контрольними функціями.

3. Отримання результатів за звітний період на запит користувача. Це можуть бути бухгалтерські довідки, управлінські звіти, регламентована звітність. Впровадження цифрових інструментів призводить до зміни в техніці збору та обробки облікової інформації.

Хоча всі елементи методу бухгалтерського обліку зберігаються під час використання бухгалтерського програмного забезпечення, вони трансформуються за своєю формою та сутністю. Серед особливостей в документуванні фактів господарського життя з використанням цифрових технологій виділимо такі: - накопичення та первинна обробка облікових даних може відбуватися не тільки на робочих місцях, де встановлений комп'ютер з програмним забезпеченням, а в будь-якому місці з доступом до мережі Інтернет за умови використання хмарного програмного забезпечення. Результатом є скорочення потоку паперових документів і наближення до повністю безпаперової форми ведення обліку.

Однією з переваг використання хмарних технологій є те, що користувачі можуть в будь-який момент у зручному для них місці отримати документ в його первинному вигляді та подивитися дані по ньому.

Сучасні програмні продукти для ведення обліку дозволяють на базі документа створити інші із заповненими даними. Так, в програмі BAS Бухгалтерія на базі документа «Рахунок на оплату покупцю» передбачено створення документів «Реалізація товарів та послуг» (Видаткова накладна), «Платіжне доручення» та ін. За допомогою обробок отримані первинні документи можна занести в програму автоматично та відразу побудувати звіти за документами; - з'являється можливість ведення даних за допомогою різних засобів. Причому це не тільки сканери

штрих-коду (для швидкого пошуку товару та ведення його в документах), касові апарати (для обліку виручки в роздріб), смарт-картки (для обліку праці та зарплати), ваги (для автоматичної передачі даних про вагу товарів).

Суттєві зміни можуть бути досягнуті завдяки впровадженню технології Інтернет речей. За умови оснащення основних вузлів і механізмів станків і машин датчиками, виконавчими і контролюючими пристроями та процесорами під час виробничого процесу здійснюється збір аналітичних даних. Після їх обробки та передачі в інформаційні системи бухгалтерського обліку автоматично формується база даних про стан обладнання та відповідні виробничі процеси [66]. За умови забезпечення надійної роботи фізичних пристроїв (датчиків, сенсорів тощо) участь людини при складанні частини первинних документів стає просто не потрібною.

Суттєвих змін в умовах використання цифрових технологій зазнає організація документування. По-перше, значно зростають обсяги використання електронних документів, по-друге, з'являється можливість автоматичного складання первинних документів. Крім того, нові технології створюють нові можливості для створення нових умов безпеки даних.

Для підвищення ефективності впровадження цифрових технологій слід забезпечити проведення цифровізації країни комплексно, а не окремих її сфер. Саме тому цифрові тренди притаманні різним сферам життя та діяльності суб'єктів господарювання і людей, незважаючи навіть на те, що вони прямо можуть і не впливати на них або їх застосування в конкретній сфері вимагає виконання додаткових дій. Зокрема, враховуючи можливості технології блокчейн, яка пов'язана, насамперед, з фінансовою сферою, її застосування має багато перспектив і в сфері бухгалтерського обліку.

Наразі дана технологія дозволяє зберігати дані за допомогою постійної цифрового запису; забезпечувати доступ кожного учасника до актуальної копії бази даних, швидкість і надійність виконуваних операцій; захист операцій і користувачів завдяки децентралізації даних між серверами [67]. Саме тому очікується масове застосування в майбутньому технології блокчейн у фінансово-економічній

сфері: в банківському секторі, на ринку цінних паперів, у державному управлінні [68].

Перспективи впровадження цієї технології на даному етапі є однозначними для управлінського обліку, для фінансового обліку потрібно чітке врегулювання на державному рівні з внесенням відповідних змін до законодавства. Блокчейн та створені в його середовищі смарт-контракти (як нової форми угоди, яка передбачає максимально повне врахування умов контракту на етапі його проєктування та їх формалізацію у вигляді програмного коду без наступного коригування [69]) за умови розробки належної нормативно-правової бази здатні істотно змінити форму та процес взаємодії суб'єктів господарювання.

Можливості, які надають цифрові технології, забезпечують гнучкий розподіл облікової роботи між працівниками з різних ділянок обліку. Залежно від обсягу робіт та від розміру підприємства змінюється перелік виконавців. Якщо підприємство велике і має офіси не тільки в одному приміщенні для найбільшої ефективності облікових робіт передбачається виділення сервера, на якому встановлюється програма (інформаційна база) та підключаючись до сервера з будь-якого місця відбувається робота з програмою. Проте використання «хмарного» програмного забезпечення дозволяє спростити таку схему (в частині використання спеціалізованого обладнання) та надає можливості роботи в одній інформаційній базі користувачам без додаткових витрат на облаштування окремого робочого місця та встановлення сервера.

В той же час цифрова трансформація економіки змінює вимоги до персоналу, зокрема і облікового. Ринок праці формує «...попит на бухгалтерів, які, крім знань спеціальності, володіння іноземними мовами, мають навички віртуальної співпраці, креативного мислення, професійної відповідальності, гнучкості й адаптивності» [3]. Цифрові технології, висуваючи вимоги до рівня знань і навиків працівників, забезпечують оперативніше виконання обов'язків та змістовно розширюють їх. Так, отримуючи завдання від управлінського персоналу щодо надання інформації в необхідних розрізах, бухгалтер повинен розуміти особливості роботи програмного забезпечення для того, щоб за допомогою налаштувань по-

будувати необхідну форму звітності. Збільшення обсягів і складності інформаційних потоків викликає і зростання ризиків втрат, спотворення інформації, які можуть носити також умисний, корисливий характер [70]. Таким чином, створюючи значні переваги, цифрові технології в своїй основі приховують і ризики, якими необхідно управляти.

Науковці І.Б. Шевчук, Б.Я. Депутат, О.Є. Тарасенко [71] конкретизують ризики, які зумовлені впровадженням цифрових технологій залежно від їх виду, а саме:

1) Ризики, пов'язані із застосуванням Інтернету речей - автоматичне перенесення недостовірних даних внаслідок проблем в роботі фізичних пристроїв (збої в роботі датчиків).

2) Ризики застосування штучного інтелекту, роботизації, автоматизації - витік облікової інформації, яка є комерційною таємницею; скорочення облікового персоналу.

3) Ризики використання технології блокчейн - незмінність інформації; неможливість виправлення помилок.

4) Ризики, пов'язані з використанням імпортного програмного забезпечення та мікроелектроніки - заборона використання бухгалтерського програмного забезпечення.

5) Ризики, пов'язані із застосуванням хмарних і розподільних обчислень - складність контролю за роботою хмарного програмного забезпечення; складність в своєчасному запобіганні збоям.

6) Ризики, пов'язані зі стійкістю роботи Інтернету - складність введення даних до хмарного програмного забезпечення; несвоєчасна подача звітності.

7) Ризики, пов'язані з підвищенням рівня складності бізнес-моделей і відсутністю кваліфікованих кадрів - недостатній рівень знань облікового персоналу в частині роботи з цифровими технологіями.

Наведені ризики можуть мати більше проявів для підприємств різних сфер господарювання. Якщо діяльність суб'єктів безпосередньо пов'язана з цифровими технологіями, то вплив буде більш сильнішим. Адже цифрові технології вплива-

ють на порядок роботи персоналу, обробку інформації, організацію бізнес-процесів, тому компаніям, які здійснюють свою діяльність в сфері інформаційних та цифрових технологій, вже притаманний свій набір ризиків.

Висновки до третього розділу

Дослідивши організацію бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності ТОВ «Профаудит» можна зробити наступні висновки:

1. Облік на підприємстві ведеться відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Форма організації бухгалтерії – централізована. Для автоматизації бухгалтерського обліку використовують програмне забезпечення.

2. Облік доходів ведеться за допомогою рахунків 7 класу «Доходи», витрати - за допомогою рахунків 9 класу «Витрати діяльності». В кінці звітного періоду рахунки доходів та витрат закриваються на рахунок 79 «Фінансові результати», на якому співставленням доходів та витрат розраховують сум прибутку або збитку. За досліджуваній період 2021 року ТОВ «Профаудит» отримало збиток.

3. В 2021 році підприємство не нараховувало і не сплачувало податок на прибуток.

4. На наш погляд підприємству слід переглянути облікову політику задля пошуку резервів зменшення витрат підприємства та збільшення фінансового результату та передбачити заходи щодо підвищення кваліфікації облікового персоналу.

5. Зміни, які зумовлює впровадження цифрових технологій в бухгалтерському обліку, стосується всіх етапів технологічного процесу обробки інформації. При цьому всі елементи методу бухгалтерського обліку зберігаються, але вони трансформуються за своєю формою та сутністю. Розкриття характеристик таких цифрових технологій, як хмарні технології, блокчейн, Інтернет речей, дозволило виділити особливості в організації документування та роботи облікового персоналу

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Фінансовий результат є основним показником, який характеризує ефективність діяльності підприємства. Однак досі науковці не дійшли згоди щодо сутності категорії «фінансові результати», та переліку чинників, що негативно впливають на отримання прибутків в умовах економічної кризи. Заслуговує на увагу також питання впливу фінансового результату на фінансовий стан та рівень фінансової безпеки підприємства.

Аналіз літературних джерел та нормативних матеріалів вказує на такі проблеми обліку фінансових результатів:

- Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку не визначено порядок розрахунку сукупного доходу.

- відповідно до НП(С)БО 1 з Плану рахунків бухгалтерського обліку включено рахунки для обліку надзвичайних доходів та витрат, але не запропонована методика для відображення в звітності фінансових результатів від надзвичайної діяльності.

- у чинних П(С)БО не виділені класифікаційні ознаки фінансових результатів, хоча в основу їх групування покладено види діяльності підприємства.

Важливість показника фінансових результатів в системі контролю та оцінки фінансового стану та рівня фінансово-економічної безпеки підприємства робить актуальними проблеми забезпечення повноти та своєчасності відображення доходів та витрат в системі обліку.

У кваліфікаційній роботі проведено аналіз фінансового стану та фінансових результатів підприємства та зроблено наступні висновки:

1. Підприємство ТОВ «Профаудит» на протязі 2022 року отримало збитки від операційної діяльності, має падіння валюти балансу, чистого доходу та обсягу діяльності.

2. Збиткова діяльність негативно впливає на вартість власного капіталу та вартість чистих активів підприємства. Власний капітал має від'ємне значення, що говорить про відсутність у підприємства власних оборотних коштів.

3. Показники фінансової стійкості не відповідають встановленим нормативам та говорять про нестійкий, передкризовий (критичний) фінансовий стан.

Показники ліквідності не відповідають встановленим нормативам та підтверджують низьку платоспроможність підприємства.

4. Критична фінансова ситуація, що склалася на підприємстві, вимагає організації поточного фінансового аналізу за показниками фінансового стану, фінансових результатів, ймовірності банкрутства.

Слід зазначити, що за допомогою основних показників фінансового стану та економічної ефективності функціонування підприємства можна здійснювати поточну оцінку рівня фінансово-економічної безпеки підприємства, яка дозволяє оцінити економічні наслідки діяльності підприємства і є основним індикатором відповідності стратегії підприємства плану його розвитку.

Дослідивши організацію бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності ТОВ «Профаудит» можна зробити наступні висновки:

1. Облік на підприємстві ведеться відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Форма організації бухгалтерії – централізована, тип – лінійний. Для автоматизації бухгалтерського обліку використовують програмне забезпечення.

2. Облік доходів ведеться за допомогою рахунків 7 класу «Доходи», витрати – за допомогою рахунків 9 класу «Витрати діяльності». В кінці звітного періоду рахунки доходів та витрат закриваються на рахунок 79 «Фінансові результати», на якому співставленням доходів та витрат розраховують сум прибутку або збитку. За досліджуваний період 2022 року підприємство отримало збиток від основної діяльності.

3. В 2022 році підприємство не нараховувало і не сплачувало податок на прибуток. Резервний капітал відсутній.

4. Зміни, які зумовлює впровадження цифрових технологій в бухгалтерському обліку, стосується всіх етапів технологічного процесу обробки інформації. При цьому всі елементи методу бухгалтерського обліку зберігаються, але вони трансформуються за своєю формою та сутністю. Розкриття характеристик таких цифрових технологій, як хмарні технології, блокчейн, Інтернет речей, дозволило виділити особливості в організації документування та роботи облікового персоналу

На основі проведеного аудиту достовірності бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності підприємства зроблено наступні висновки:

Аудит фінансових результатів – один з найважливіших й найвідповідальніших напрямків аудиту, що вимагає перевірки всіх доходів та витрат, що списуються на фінансові результати і впливають на формування кінцевого результату діяльності.

Важливим етапом планування аудиту є визначення ймовірних ризиків невиявлення помилок та загроз незалежності думки аудитора

На етапі планування був проведений тест системи внутрішнього контролю й бухгалтерського обліку фінансових результатів, а також складені загальний план аудиту та програма перевірки.

В процесі дослідження здійснена аудиторська перевірка достовірності показників фінансової звітності щодо фінансових результатів підприємства та надано умовно-позитивний висновок щодо розміру валюти балансу та чистого фінансового результату діяльності за 2022 рік.

В процесі аудиту виявлена невідповідність вартості чистих активів встановленим вимогам. А саме, вартість чистих активів товариства менша від статутного капіталу підприємства та менша від мінімального розміру капіталу, встановленого законодавством. Треба зазначити, що відповідно до вимог п.3 ст.155 Цивільного кодексу України в такому випадку передбачена ліквідація акціонерного товариства.

Для підвищення якості контролю фінансових результатів діяльності пропонується:

1. Здійснювати моніторинг показників фінансових результатів, фінансової стійкості та платоспроможності за типовою системою показників.

2. Підприємству пропонується розробити комплекс заходів для підвищення прибутковості основної діяльності. На наш погляд підприємству слід передбачити заходи для погашення збитків.

Для забезпечення внутрішнього систематичного моніторингу та аналізу фінансового стану підприємства та рівня його прибутковості пропонується створити

службу внутрішнього аудиту.

3.Здійснювати заходи щодо підвищення кваліфікації облікового персоналу з питань управлінського обліку, методів фінансової діагностики та аналізу. оподаткування, міжнародної системи обліку тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України N 996-XIV від 16 липня 1999 р. / Верховна Рада України. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 05.11.2023).

2. Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січня 2003 року. / Верховна Рада України *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15> (дата звернення: 10.11.2023).

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 1 «Подання фінансової звітності», виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2012 р. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_013. (дата звернення: 05.11.2023).

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 7 лютого 2013 р. № 73. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (дата звернення: 05.11.2023).

5. Методичних рекомендацій по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій, затверджені листом Державної податкової адміністрації України №759/10/20-2117 від 27 січня 1998 року. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>. (дата звернення: 05.11.2023).

6. Податковий кодекс України / Верховна Рада України. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 10.11.2023).

7. Бутинець, Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів; Житомир. ПП «Рута», 2012. 832 с.

8. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник / Під ред. С.Ф. Голова. Дніпропетровськ: ТОВ «БалансКлуб», 2010. 832 с.

9. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2008. 628 с.

10. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет : учеб. пособ. / К. Друри ; пер. с англ. под ред. Н. Д. Эриашвили. 3-е изд., перераб. и доп. М. : Аудит, ЮНИТИ, 1998. 783 с.

11. Скалюк Р. В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств // Наукові праці КНТУ. Кіровоград : КНТУ, 2010. № 18. Ч. 1. С. 135-141.

12. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник / Нац. ун-т «Львів. Політехніка». 3-тє вид., допов. та переробл. Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2011. 843 с.

13. Сопко В.В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручн. К.: КНЕУ, 2010. 411 с. 10.

14. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : [підручник для студ. вищ. навч. закл.] / Нац. ун-т харч. технологій. 6-те вид., перероб. та доп. К. : Алерта, 2013. 981 с.

15. Вороніна О. О., Вороніна О. О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства : автореф. Дис. канд. екон. наук за спец. 08.00.04 / О. О. Вороніна; Харк. нац. екон. ун-т. Х., 2005. 25 с.

16. Худолій Л. М. Теорія фінансів: навчально-методичний посібник / Л. М. Худолій ; Європейський університет. К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. 167 с.

17. Мочерний С. В. Основи економічної теорії : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Видавничий центр «Академія», 2005. 504 с.

18. Пляка Г.О. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств, 2015. [Електронний ресурс]. URL: https://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/vestnik/Технічний%20прог

рес%20та%20ефективність%20виробництва/2015/25/СУЧАСНІ%20ПРОБЛЕМИ%20ОБЛІКУ.pdf. 6. Форма № 2 (дата звернення: 20.11.2023).

19. Ткачук Г.О. Економічна безпека підприємства харчової промисловості в умовах трансформаційних перетворень: теоретико-методологічні засади. Монографія. Миколаїв. ФОП Швець В.М. 2020. 428 с.

20. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Фролова ; [С. М. Фролов, О. В. Козьменко, А. О. Бойко та ін.]. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 332 с.

21. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності», які затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433. *Законодавство України*: веб-сайт. [URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid](http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid). (дата звернення: 05.11.2023).

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. №290. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 грудня 1999 р. за №860/4153 з наступними змінами і доповненнями. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 10.11.2023).

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. №318. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 10.11.2023).

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня 2000 р. №353. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 10.11.2023).

25. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. *Бухгалтер 911*: веб-сайт. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/plan-schetov-buhgaltersko> (дата звернення: 10.11.2023).

26. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30 листопада 1999 року. *Законодавство України*: веб-сайт. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99> (дата звернення: 10.11.2023).

27. Податковий кодекс України в редакції від 09.11.2023 року. *Законодавство України*: веб-сайт. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 20.11.2023).

28. Бутинець Ф.Ф., Бардаш С.В., Петренко Н.І., Шигун М.М. Аудит і ревізія підприємницької діяльності. Навчальний посібник для студентів вузів // за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ЖІТІ, 2008. 367с.

29. Аудит: методика і організація : навч. посібник / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 319 с.

30. Кулаковська Л. П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: навч. посіб. для студ. ВУЗів, 2-е вид./ Л.П. Кулаковська,. К.: Каравела, 2005. 560с.

31. Аудит. (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту). / За ред. проф. Немченко В. В., Редько О. Ю., Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 540 с.

32. Никонович М.О. Аудит : підручник / М.О. Никонович, К.О. Редько ; за ред. Є.В. Мниха. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 748 с.

33. Аудит: підручник / наук. ред. І. І. Пилипенка; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. 643 с.

34. Хом'як Р.Л., Цюцак І.Л., Цюцак А.Л. [Електронний Організація та методика аудиту фінансової звітності суб'єктів господарювання. URL: : http://vlp.com.ua/files/37_4.pdf (дата звернення 04.11.2023).

35. Аудит: навч. посібник. Частина І. Теоретичні засади аудиторської діяльності та її регулювання / В.Д. Зелікман, І.М. Бондарчук, О.Л.Єршоміна, Т.В.Кравченко. Дніпро: НМетАУ, 2019. 107 с.

36. Аудит: методика і організація : навч. посібник / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с.

37. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг / О.Л. Ольховікова та ін.; пер. з англ. К., 2010. 846 с.

38. Міжнародний стандарт аудиту 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту». URL: https://www.apu.com.ua/files/temp/Ukr-block_T1-2010.pdf (дата звернення 04.11.2023).

39. Ткачук Г.О., Стасюкова К.В., Котельник І.А. Аудит в системі визначення справедливої вартості майна // Науково-методичні проблеми оціночної діяльності в Україні. Монографія / під ред. д.е.н., проф. В.В.Немченко Одеса, Фенікс, 2018. 216 с. С.33-43.

40. Аудит : підручник / [Петрик О.А., Зотов В.О., Кудрицький Б.В. та ін. ; за заг. ред. проф. О.А. Петрик. К. : КНЕУ, 2015. 498 с.

41. Про аудиторську діяльність : Закон України від 22.04.1993 р. № 3125-ХІІ URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3125-12> (дата звернення 04.11.2023).

42. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність в Україні. Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show /2258-19> (дата звернення 04.11.2023).

43. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Ковтун Ю. С. Управління підприємством малого бізнесу в контексті державної підтримки та забезпечення конкурентоспроможності. Регіональна економіка та управління. 2021. 1(31) березень. С. 42–54.

44. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування в листопаді 2022 року. URL: <https://business.diia.gov.ua/en/cases/novini/stan-ta-potrebi-biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvanna-v-listopadi-2022-roku> (дата звернення: 02.09.2023).

45. Становище бізнесу в період воєнного стану URL: <https://infobox.prozorro.org/articles/stanovishche-biznesu-v-periodvoyennogo-stanu> (дата звернення: 02.09.2023).

46. Табінський В. А., Телятник В. М., Сімон А. П. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. Молодий вчений. 2017. № 3 С. 848-851.

47. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від прийнятий ВРУ від 15.03.2022 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-%D0%86%D0%A5#Text> (дата звернення: 11.09.2023).

48. Ткачук Г.О., Величко І.М., Яценко Н.Г. Урядова підтримка розвитку малого та середнього бізнесу в умовах воєнного стану. XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE «ECONOMICAL AND SOCIAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINE AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY» October 17-18, 2023. С.622-626.

49. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): навч. посіб. Одес. нац. акад. харч. технологій. 3-тє вид., стер. Львів: «Магнолія-2006», 2015. 326 с. –

50. Андрєєва Г.І. Економічний аналіз: Навч. - метод. посіб. К.: Знання, 2008. 263с

51. Економічний аналіз: навч. посібник. / Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. Одеса: ОНЕУ, ротاپронт. 2015. 310с.

52. Грабовецький, Б. Є. Економічний аналіз : навчальний посібник Вінниця : ВНТУ, 2013. 85 с.

53.Економічний аналіз у схемах і таблицях: посібник / За заг. ред. проф. Л.М. Кіндрацької. К.: КНЕУ, 2010. 260 с.

54.Економічний аналіз: базовий курс для податкового аналітика: навч. посіб. / за заг. ред. Л. Л. Тарангул; упоряд.: І. С. Санжаревська, П. М. Кричун, С. М. Шаповал. К.: СВЦ ДПС України: СВЦ Міндоходів.

55.Мних Є.В., Барабаш Н.С Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: КНТЕУ, 2010. 412 с.

56.Отенко І.П. Азаренков Ф.Х., Іващенко Г.А. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.

57.Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2007. 488 с.

58.Сарапіна О.А. , Пінчук Т. А., Стефанович Н. Я. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. Херсон: Вишемирський В. С., 2013. 313 с.

59.Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Салига С.Я., Дацій Н.В., Корецька С.О., Нестеренко Н.В., Салига К.С. К.: ЦНЛ, 2006. 210 с.

60.Фінансовий аналіз [текст] навчальний посібник. / За заг. ред. Школьник І. О. І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.

61. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти ступеню «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Діджитал-облік і контроль» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання / Укл. канд. екон. наук, доцент Т.М. Ступницька, канд. екон. наук, доцент О.П. Антонюк, доктор екон. наук, професор Купріна Н.М., Одеса: ОНТУ, 2022. 43 с.

62. Міжнародний стандарт аудиту № 700 «Аудиторський висновок про фінансову звітність» URL: https://www.apu.com.ua/files/temp/Ukr-block_T1-2010.pdf (дата звернення 04.11.2023).

63. Міжнародний стандарт аудиту № № 800 «Аудиторський висновок при виконанні завдань із аудиту спеціального призначення». URL:

https://www.apu.com.ua/files/temp/Ukr-block_T1-2010.pdf (дата звернення 04.11.2023).

64. Методичні вказівки до виконання розділу «Аудит достовірності відображення господарських операцій» дипломної роботи для студентів спеціальностей 7.03050901 та 8.03050901 «Облік і аудит» денної та заочної форми навчання / Укл. Г.О.Ткачук Одеса: ОНАХТ, 2018. 39 с.

65. Конспект лекцій з дисципліни «Звітність підприємства» для студентів ступеню «Бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання / Укл. Г.О.Ткачук. Одеса: ОНАХТ, 2020. 80 с.

66. Король С.Я., Ключко А.О. Цифрові технології в обліку й аудиті. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 1. С. 170-176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2020_1_31 (дата звернення 04.11.2023).

67. Варламова Д.В., Алексеева Л.Д. Вопросы внедрения цифровых технологий в систему бухгалтерского учета. Вестник Алтайской академии экономики и права. 2020. Вып. 5 (часть 2), С. 248-254. DOI: 10.17513/vaael.1136 (дата звернення 04.11.2023)

68. Когут Ю.І. Цифрова трансформація економіки та проблеми кібербезпеки: практич. посіб. Київ: Консалтингова компанія «СІДКОН», 2021. 368 с.

69. . Шаститко А.Е., Иващенко Н.П., Шпакова А.А. Смарт-контракты в свете новой институциональной экономической теории. JIS. 2019. №3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/smart-kontrakty-v-svete-novoyinstitutstionalnoy-ekonomicheskoy-teorii> (дата звернення 04.11.2023).

70. Ратинський В. В. Інформаційні технології в бухгалтерському обліку. перспективи та проблеми. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 4(1). С. 17-20. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-item/297> 7. Что такое смарт-контракты? URL: <https://habr.com/ru/post/448056/> (дата звернення 04.11.2023).

71. Шевчук І.Б., Депутат Б.Я., Тарасенко О.Є. Цифровізація та її вплив на економіку України: переваги, виклики, загрози й ризики. Причорноморські економічні студії. 2019. Випуск 47-2. С. 173-177. URL: http://bses.in.ua/journals/2019/47_2_2019/34.pdf (дата звернення 04.11.2023).

72. Яценко Н.Г. Проблемні аспекти діджитал-контролю фінансових результатів на підприємстві. *Тези V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді»*, 2023, Одеса. ОНТУ, Одеса, 2023. С. 330-331.

73. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи на здобуття ступеню вищої освіти "Магістр" спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» ОПП «Діджитал-облік і контроль» денної та заочної форм навчання / Укл. Л.В. Іванченкова, В.В. Немченко, Л.Б. Скляр, Г.О. Ткачук / Кафедра цифрових технологій фінансових операцій. Відповід. за випуск Л.В.Іванченкова. Одеса: ОНТУ, 2022. 38 с.

Додаток А
Програма аудиту фінансових результатів

Організація, що перевіряється	ТОВ «Профаудит»
Період аудиту	01.01.2022-31.12.2022
Керівник аудиторської перевірки	Яценко Н.Г.
Запланований аудиторський ризик	середній
Запланована суттєвість	10,0 тис.грн.

№	Перелік аудиторських процедур за розділами аудиту	Період проведення процедур перевірки	Виконавець	Назва робочих документів аудитора	Процедури перевірки
1	Перевірка стану бухгалтерського обліку та контролю операцій, пов'язаних з формуванням фінансових результатів	23.10.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи	Тестування. Опитування, огляд
2	Перевірка повноти та правильності розрахунків з покупцями та замовниками	24.10.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи	Вибіркова документальна перевірка
3	Узагальнення результатів перевірки циклу продажу й отримання доходу (виручки)	25.10.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи	Вибіркова документальна перевірка
4	Правильність віднесення на собівартість витрат за видами Процедура: суцільна перевірка документів, вибіркове спостереження, тематична перевірка	26.10.2023	Яценко Н.Г.	Планові кошториси і калькуляції; Розробчі таблиці за видами витрат	Вибіркова документальна перевірка
5	Правильність визначення та обліку незавершеного виробництва.	27.10.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи	Вибіркова перевірка документів, тематична перевірка
6	Правильність обліку і списання: Витрат допоміжних виробництв; Загально-виробничих витрат; Витрат обслуговуючих і інших господарств	28.10.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи, розробчі таблиці Первинні документи, Регістри обліку	вибіркове спостереження, тематична перевірка
7	Правильність складання кореспонденції по рахунках обліку витрат (23,24, 91)	29.10.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку	Документальна перевірка, тематична перевірка
8	Правильність калькулювання витрат по об'єктах обліку.	30.10.2023	Яценко Н.Г.	Калькуляції собівартості виробництва по окремих видах ГП	Документальна перевірка.

Продовження додатка А

№	Перелік аудиторських процедур за розділами аудиту	Період проведення процедур перевірки	Виконавець	Назва робочих документів аудитора	Примітки
9	Перевірка повноти відображення адміністративних витрат за звітний період	31.10.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку Робочі записи	Документальна перевірка.
10	Перевірка повноти відображення витрат на збут за звітний період	01.11.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку	Документальна перевірка.
11	Перевірка повноти відображення інших операційних доходів за звітний період	02.11.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку Робочі записи	Документальна перевірка.
12	Перевірка повноти відображення інших витрат операційної діяльності за звітний період	03.11.2023	Яценко Н.Г..	Первинні документи, Регістри обліку Робочі записи	Документальна перевірка.
13	Перевірка повноти відображення доходів від участі в капіталі за звітний період	04.11.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку Робочі записи	Документальна перевірка.
14	Перевірка повноти відображення втрат від участі в капіталі за звітний період	05.11.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку Робочі записи	Документальна перевірка.
15	Перевірка повноти відображення інших фінансових доходів за звітний період	06.11.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку Робочі записи	Документальна перевірка.
16	Перевірка повноти відображення інших фінансових витрат за звітний період	07.11.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку Робочі записи	Документальна перевірка.
17	Перевірка повноти відображення інших доходів за звітний період	08.11.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку Робочі записи	Документальна перевірка.
18	Перевірка повноти відображення інших витрат за звітний період	09.11.2023	Яценко Н.Г.	Первинні документи, Регістри обліку Робочі записи	Документальна перевірка.
№	Перелік аудиторських процедур за розділами аудиту	Період проведення процедур перевірки	Виконавець	Назва робочих документів аудитора	Примітки
19	Перевірка правильності списання доходів та витрат на результат операц. діяльності	10.11.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи, розробчі таблиці	Документальна перевірка.

Продовження додатка А					
20	Перевірка правильності списання доходів та витрат на результат фінансових операцій	11.11.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи, розробчі таблиці	Документальна перевірка.
21	Перевірка правильності списання доходів та витрат на результат іншої звичайної діяльності	12.11.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи, розробчі таблиці	Документальна перевірка.
22	Перевірка правильності визначення податку на прибуток	13.11.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи, розробчі таблиці	Документальна перевірка.
23	Перевірка правильності списання чистого фінансового результату	14.11.2023	Яценко Н.Г.	Робочі записи, розробчі таблиці	Документальна перевірка. Аналітична перевірка
24	Складання та узгодження аудиторського звіту	15.11.2023 - 18.11.2023	Яценко Н.Г.	Аудиторський звіт	Узагальнення результатів
25	Складання аудиторського висновку	19.11.2023-20.11.2023	Яценко Н.Г.	Аудиторський висновок	Узагальнення результатів

Аудитор

Яценко Н.Г.

Додаток Б

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК ПРО ДОСТОВІРНІСТЬ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВАРИСТВА З РБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПРОФАУДИТ» станом на 31.12.2022 року

Основні відомості про аудитора:

Незалежний аудитор Яценко Н.Г., Свідоцтво № 2023 про внесення до реєстру аудиторських фірм і аудиторів, які одноосібно надають аудиторські послуги, видане за рішенням № 3400 Аудиторської палати України.

Місце проживання: 65000, м. Одеса, вул. Канатна, буд. 112.

Телефон: 8 (0482) 712-10-52.

Дата видачі аудиторського висновку: 20 листопада 2023 року.

Основні відомості про підприємство:

Повна назва	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПРО-ФАУДИТ»
Скорочена назва	ТОВ «Профаудит»
Ідентифікаційний код юридичної особи:	36921215
Місцезнаходження:	5038, місто Одеса, вулиця Макаренка, 2-А, приміщення 3

Основні відомості про умови договору на проведення аудитів:

- договір на проведення аудиту № 200 від 22 жовтня 2023 року;
- дата початку проведення аудиту - 23 жовтня 2023 року;
- дата закінчення аудиту - 20 листопада 2023 року.

Перелік перевіреної фінансової інформації:

З метою рішення встановлених завдань, аудитором перевірена наступна документація ТОВ «Профаудит»:

- Установчі документи;
- Первинні фінансові й бухгалтерські документи;
- Головна й касова книги;
- Фінансова звітність за звітний рік;
- Регістри синтетичного й аналітичного обліку;
 - Накази й угоди.

Аудиторська перевірка проводилася за період з 01.01.2022 р. до 31.12.2022 р. суцільним методом (каса, розрахунковий рахунок) і вибірково (інші рахунки) з використанням методів документальної перевірки, зіставлення й оцінки, тестування доказів, які підтверджують суми й розкриття інформації у фінансових звітах, включає оцінювання застосованих принципів бухгалтерського обліку й істотних облікових оцінок, а також оцінювання надання звітів у цілому.

Відповідальність щодо вірогідності наданої до перевірки звітності й документації несе керівництво ТОВ «Профаудит», а саме:

- Директор - Дворнікова Алла Петрівна

Обов'язком аудитора є висловлення думки щодо фінансової інформації на основі проведеної аудиторської перевірки (Міжнародний стандарт аудиту № 700, 800).

Обсяг аудиторської перевірки:

Мною, незалежним аудитором Яценко Н.Г., проведена перевірка відповідно до вимог Законів України «Про господарчі товариства», «Про цінні папери й фондову біржу», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про аудиторську діяльність», «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», «Міжнародних стандартів аудиту», ухваленим Рішенням Аудиторської палати України, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку й інші законодавчі і нормативні акти.

Висновок сформований у відповідності:

- с вимогами до аудиторського висновку, що подається в Державну комісію з цінних паперів і фондового ринку при реєстрації інформації й випуску цінних паперів, а також при поданні регулярної інформації акціонерними товариствами-емітентами облігацій (крім комерційних банків), затверджених рішенням НКЦПФР;
- до вимог Міжнародних стандартів аудиту №700 «Аудиторський висновок про фінансову звітність» і № 800 «Аудиторський висновок при виконанні завдань із аудиту спеціального призначення». Ці стандарти зобов'язують аудиторів планувати й здійснювати аудиторську перевірку так, щоб одержати обґрунтовану впевненість у тім, що фінансові звіти не містять істотних викривлень.

Розмір істотності помилки (невідповідності даних обліку акціонерного товариства даним його звітності) прийнято в розмірі 10,0 тис.грн.

Висловлення думки щодо розкриття інформації з видів активів до встановлених нормативів

Мною, незалежним аудитором Яценко Н.Г. перевірено й проаналізовано надану товариством фінансову інформацію за видами активів щодо дотримання встановлених нормативів, зокрема Національних Положень (Стандартів) бухгалтерського обліку й Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

На підставі отриманих при перевірці даних, констатую:

- бухгалтерський облік у товаристві ведеться за автоматизованою системою рахунку з використанням програмного забезпечення;
- зіставленням даних первинних документів із записами на рахунках синтетичного й аналітичного обліку, Головною книгою й даними бухгалтерського балансу розбіжності не виявлені.

Необоротні активи у товариства станом на 31.12.2022 року відсутні.

Станом на 31.12.2022 року *оборотні активи* товариства обліковуються в сумі 22 тис. грн.

Істотних розбіжностей щодо відображення інформації про оборотні активи товариства у фінансовій звітності товариства за станом на 31.12.2022 року й за даними бухгалтерського обліку не виявлено.

Необоротні активи, виділені для пролажу, та групи вибуття станом на 31.12.2022 року за даними бухгалтерського обліку відсутні.

Вважаю, що проведена аудиторська перевірка надає обґрунтовану інформацію для висловлення незалежної думки.

На мою думку, ведення бухгалтерського обліку, класифікація й оцінка всіх видів активів ТОВ «Проф аудит» станом на 31.12.2022 року відповідає Міжнародним стандартам аудиту, є справедливою й достовірною.

Висловлення думки щодо розкриття інформації про зобов'язання стосовно встановлених нормативів

Мною, незалежним аудитором Яценко Н.Г. перевірено й проаналізовано надану фінансову інформацію про зобов'язання товариства стосовно встановлених нормативів, зокрема національних Положень (Стандартів) бухгалтерського обліку й Міжнародних стандартів аудиту.

При перевірці встановлено, що:

Станом на 31.12.2022 року операцій по *забезпеченню майбутніх видатків і платежів* товариством не проводилося.

Довгострокових зобов'язань станом на 31.12.2022 року не має.

Поточні зобов'язання станом на 31.12.2022 року товариства враховуються в сумі 130,6

тис.грн.

Вважаю, що проведена аудиторська перевірка надає обґрунтовану інформацію для висловлення думки.

На мою думку, перевірена інформація щодо розміру зобов'язань ТОВ «Профаудит» станом на 31.12.2022 року визначена без істотних перекручувань, реально й вірно відображена у фінансовій звітності товариства, відповідає Міжнародним стандартам аудиту, є справедливою й достовірною.

Висловлення думки щодо розкриття інформації про власний капітал

Власний капітал ТОВ «Профаудит» станом на 31.12.2022 року обліковується в сумі - (-108,3) тис.грн.

Вартість чистих активів товариства – величина, що визначається шляхом вирахування із суми активів, прийнятих до розрахунку, суми зобов'язань товариства, прийнятих до розрахунку. Розрахунок визначення вартості чистих активів складається за даними бухгалтерської звітності згідно НП(С)БО №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Вартість чистих активів ТОВ «Профаудит» станом на 31.12.2022 року становить (-108,3) тис.грн. Статутний капітал – 1,0 тис.грн., тобто, вартість чистих активів товариства менше розміру Статутного капіталу.

На мою думку, ТОВ «Профаудит» не дотримується вимог діючого законодавства щодо вартості чистих активів.

На мою думку, перевірена інформація про власний капітал ТОВ «Профаудит» станом на 31.12.2022 року відповідає Міжнародним стандартам аудиту, є справедливою й достовірною.

Висловлення думки щодо розкриття інформації про фінансові результати діяльності

За звітний період 2022 року чистий фінансовий результат (збиток) до оподаткування складає (-213,2) тис.грн.

Податок на прибуток за 2022 рік не нараховувалась. Чистий фінансовий результат за 2022 рік складає (-213,2) тис.грн.

На мою думку, перевірена інформація щодо суми фінансових результатів ТОВ «Профаудит» за 2022 рік визначена без істотних перекручувань, реально й вірно відображена у фінансовій звітності товариства, відповідає Міжнародним стандартам аудиту, є справедливою й достовірною.

ВИСНОВОК:

Мною, незалежним аудитором Яценко Н.Г. проведена аудиторська перевірка відповідно до вимог і положеннями Закону України «Про аудиторську діяльність» і Міжнародних стандартів аудиту. Ці стандарти зобов'язують аудитора планувати й здійснювати аудиторську перевірку з метою одержання обґрунтованої впевненості в тім, що фінансова інформація не містить істотних перекручувань. Аудит включає перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують розкриття інформації у фінансових звітах.

Аудиторська перевірка також включає оцінку застосованих принципів бухгалтерського обліку, здійснених управлінським персоналом, а також оцінку загального подання фінансових звітів.

Вважаю, що проведена мною аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану впевненість для висловлення думки.

На мою думку, за результатами зіставлення даних фінансової звітності з даними бухгалтерського обліку істотні відхилення не виявлено, перевірена фінансова інформація ТОВ «Профаудит» відображена справедливо й вірогідно, відповідає нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку й звітності в Україні.

Вважаю за можливе надати умовно-позитивний аудиторський висновок щодо достовірності показників фінансової звітності ТОВ «Профаудит».

Валюту балансу ТОВ «Профаудит» станом на 31.12.2022 року в сумі **22,3 тис.грн.** підтверджую.

Чистий фінансовий результат (збиток) за 2022 рік в сумі **(-213,2) тис.грн.** підтверджую.

Незалежний аудитор

Яценко Н. Г.